

Советым изэхэсыгъо хэлэжъягъ

**Нахьыжъхэм я Советэу республикэм щызэхаша-
гъэм изэхэсыгъоу тыгъуасэ щылагъэм хэлэжыагъ
Адыгэ Республикэм и Лышгъхъу Тхьакъущынэ
Аслъан.**

АР-м лъапкь лoфхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэп-кьэгъухэм адырIэ зэпхыны-гъэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ил-щэу Шъхьэлэхьо Аскэр, лъапкь объединениехэм, обществен-нэ организациехэм ялыкIохэр лoфхьабзэм кьекIонIагъэх.

Блэкигыъ ильэсым Адыгем социальнэ-экономикэ хэ-хьонгыгуу ышлыгэхэм, тызыхэт ильэсым пшэрыл хъхьалэу зыфагъуэуцужыхьэрэм къэзэрэ-угоигъэхэр ахэплэагъэх. Республикэм щыпсэурэ цыфхэм зафагъэзэным пае агъэхъазы-рыгъэ тхыгъэм хъхьыхигъгуу тегушылагъэх.

Шюльпырым социальнo-экономикэ хэхьоныгэ ышынымкнэ 2014-рэ ильэсым пшэрыльгэу шытыггэхэр гээцклаггэхэ зэрэхьүгэр нахьыжхэм я Совет итхьаматэу Гьүклэл Нурбый пэублэм кьылауг. Санкциехэм ялэхьан Урысыем зыпкытыныгэ, рэхьатныгэ ильыным мэхьанэшхо зерилэр ащ кьыхигэщыг. Мы ильэсыр республикэмкнэ кьинэу зэрэщытыштыр, ащ кьыхэкьыкнэ бюджетым фэдэу кьыхэрэр на-

хыбэ шлыгъэнымкIэ екIола-
кIэхэр къэгъотыгъэнхэ фаеу
ылъытагъ. 2015-рэ илъэсым
республикэм социальнэ-эконо-
микэ хэбьоньгъэхэр ышIын
хэмкIэ Адыгъ Республикэм и
ЛIышхъэ пшъэрылъ гъэнэ-
фагъэу кыгъгъуцугъэхэр шIокI
имылэу гъэцэкIэгъэнхэ зэрэ-
фаер ащ кылыагъ. Мэхъанэ-
шхо зилэ лъэныкIохэм ащыц
мэкъумэщ хызымэтым ыкIи
предпринимательствэм хэбь-
оньгъэхэр ашIынхэм, ар гъэцэ-
кIэгъэным пае къэралыгIо Iэ-
пылэгъур фэди 1,6-кIэ нахьы-
бэ ашIынэу агъэнагъ. Тикъэ-
ралыгIо кыращэн фимытхэ
продукциемэ ачIыпIэкIэ тэтые-
хэр иуцонхэ фае. Джащ фэ-
дэу уасэхэм кьахэмыхьоньр
пшъэрылъ шхалыу непэ кьэ-
уцухэрэм ащыц.

— Республикэм loф шызы-шэрэ общественнэ лэпкы дви-жениехэр ыкй объединениехэр, политическэ партиехэр, дин гызлорышлплэхэр респуб-ликэм ипашэхэм агоуцонхэш, экономикэ санкциехэм апуцу-жыынхэ фае. 2015-рэ илэсым тишлпольэр социальнэ-экономи-кэ хэхьоныгэу ышлыштхэм

яплан тызэкьотэу дгъэцэкӀэн
фае. ЗэкӀэми тызэгъусэу, тӀо
зэхэльэу Ӏоф тшӀэмэ, шуагъэ
ащ кытышт, — кыӀуагъ Гъу-
кӀэлӀ Нурбый.

Нэужым зэхэсыгьом хэлэ-
жагыэхэм ащыщхэр кьэгуш-
лагьэх, лофыгьоу кьалэтыгьэм
епльыклэу фырялэр кьыралоты-
кыгь.

АР-м и Лысьхъэ зэхэсыгъоу зэхашагъэм игуапэу зэрэхэлажъэрэ, лофыгъоу зыхалпъэхэрэм мэхъанэшхо зэрилэр кыхигъэщыг. Ныхыжъэхэм щылэныгъэм опытышхоу шагъотыгъэр кыызфагъэфедээ, ахэр упчлэжъгъу ашлхэзэ ялофшлэн зэрэзэхашэрэр кылыаг.

— Гумэклыгъоу къэуцухэрэм шхъэихыгъэу татегушылэным пae нахыбэрэ тызэулкэн фae. Лъэныккo зэфэшхьафхэм епллуклэу ялэр зэхэтхын фae, хэукъоныгъэхэр тшыгъэу кы- таложыгъэми, ахэр дгъэтэрэ- зыжынхэм тыпыллышт. Илъэ- си 8 хъугъэ loф зытшлэрэр, а уахтэм кыкълoл гъэхъгъэ гъэнэфагъэхэр тшыгъэх: псэо- лэ 250-рэ клэу тшыгъэ, ти- экономикэ сомэ миллиарди 120-рэ инвестициеу кыхаль- хьагъ, республикэ бюджетыр фэди 3-клэ нахыбэ тшын тфы- зэшлoкыгъ. Республикэм щы- псэурэ цыфхэр тигъусэхэу мыщ фэдэ лъэгаплэхэм танэ- сыгъ, — иклэуым кылыагъ Тхьаклүшынг Аслъан.

ПАТЪЛКЪО Анет.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-
хыгь.

Адэгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

**В.Г. Зэфэсым щытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэш!»
зыфилорэр фэгъэшъошэгъэным ехыллагъ**

Псэолъэшыным изегъэушъомбгъунклэ гъэхьагъэхэр зэрилэхэм фэшI щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэшI» зыфилорэр **Зэфэс Владислав ГъукIэ ыкIом** — предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнклэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм шылэм фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 9, 2015-рэ илъэс
N 13

Теклоныгъэм и Мафэ ипэгъоклэу

**Республикэ зэхэшэкIo комитетэу «ТекIoныг»
зыфиорэм тыгъуасэ зэхэсыгъоу иагъэм тхьамэ-
тагъор щызэрихьагъ Адыгэ Республикэм и Лы-
шгъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан.**

Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципальнэ гъэпсыккэ зилэ къэлэ ыккI район администрациехэм япащэхэр, ветеран организациехэм ялыкIохэр, нэмькIхэри. ТицIфхэм Хэгъэгу зоошхом Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэм ия 70-рэ илъэсэу къэблагъэрэм изыфэгъэхыазырын, мыщ къыдихэлъытэгъэ Iофтхьабзэу республикэм шызэхаштхэм яплан къэзэрэуагъогъэхэр атегушылэгъэх, ветеранхэм IэпыIэгъу зэрафэхъунхэ алъэлыкIшт лъэныкъохэр, нэмькI пшъэрылъ шхьалэхэр агъэнэфагъэх.

Теклоныггэм ия 70-рэ ильэс фэгъэхыггэ лофтхьабзэу зэхашэцтхэм, ветеранхэм шыа-кэ-псэуклэ амалэу алэкйлэхэр нахышлу шыгъэнхэм пае зэшлуахынэу агъэнафэхэрэм къа-тегушылагъ АР-м лъапкь лофтхэмкэ, лэкылб къэралхэм ащипсэурэ тилъапкьэгъухэм ады-рялэ зэпхыныгъэхэмкэ ыккы къэбар жьугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхьаматэу Шхъь-лэхьо Аскэр. Ащ къызэрилуа-гъэмкэ, мэфэкышхор зэрифэшъуашэу Адыгеим шыгъэгъуна-фыкыгъэным фэлорышлэцт лофтхьабзэ пчъагъэхэр зэхашэ-цтхэм. Ащ хэхьэх къэгъэлэ-гъон зэфэшхьафхэр, концертхэр, зэлуклэгъухэр, лэнэ хьурае-хэр, зэнэкьокъухэр, нэмыкы-хэри. Ахэр зэклэ къэбар жьугъэм иамалхэм зэрифэшъуашэу къагъэлэгъоцтхэм, къатых-стхытхэм. Джащ фэдэу тхылъхэр къыдагъэкыштытхэм. лофтхьабзэ-хэм ягъэцэклэн пэлухашт ахь-щэр республикэ бюджетым къытлупшыцт. Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм псэуклэ амалэу ялэхэр нахышлу шыгъэным-кэ учетым хэтыгъэ нэгырэ 779-м шыщэу 718-мэ ахьщэ лэпылэгъу арагъэгъотыгъ, ащ сомэ миллион 562,7-м ехьу пэлугагъэхьагъ, адрэ кънагагъэ-хэми ялофт зэхэфыгъэ хьушцт

гырэ 971-рэ Адыгеим щэпсэу,
ау, гухэкл нахь мышлэми, ахэм
япчъагъэ илъэс къэс нахь маклэ
мэхъу.

Тикъэралыгъо щыпсэурэ цыфхэм мэхъанэшхо зэратырэ Теклоныгъэм и Мафэ зэрифэшъуашурэ республикэм шыгъэунэфыкылыгъэныр пшэурыл шхъафэу зэрэщытыр АР-м и Лышхъэ кыуагъ, ашккэ шхъадж зыфэгъэзэгъэ лъэныкъомккэ кытэфэрурэ ыгъэцэкцэн фаеу ккытээрэуоигъэхэм къафигъэлытагъ.

— Хэггэгу зоошом изэфэ-хысыжыхэр иклэрыклэу клэ-зытхыкыжыы зышлоигоу кьэра-лыгьуааб шы. Ащ фэдэ кыуа-члэхэм талэшыеуком фэе. Та-рихьым ишыпкыагъэ кьэдгъэ-унэфыжынымклэ амалэу шы-лэхэмклэ джэуап яттыжын фэе. Теклоныгэр кыдэзыыхыгъэ тид-зэклонлэхм лыхухыжыгъэу з-рахьагъэр зыщыдгъэгьупшэ хьу-штэп. Ащ фэдэ шысэхэмклэ кьытклэхухьэр ллэужхэр тплун-хэ фэе, — кылуагъ Тхьаклы-шына Аслъан.

Ветеранхэм медицинэ фэло-
фашлэхэр афэгьэцкэлгьэнхэм,
лээгьу үцхэр ягьэгьотыгьэным
илофьугиу зэхэсыгьом хэлэжьа-
гьэхэр теугьылагьэх. АР-ми
Лышхьхэ мыщ дэжьым кьы-
зэрэхигьэщыгьэмклэ, ветеран-
хэм ящыклагьэр ягьэгьотыгьэ-
ным пае чэзыум хэтынхэу,
ялсауныгьэ изьтэт зэрэгьэ-
шлэным, нэужым кьялээзнхэм
пае ыпклэ атынэу шытэп. А
лэныкьом зэклэми аналэ ты-
рагьэтэн зэрэфаер кьыхигьэ-
шыгь.

Нужным loftхъабзэм хэлъ-
жагъэхэм ащыщхэр къэгущы-
лагъэх, яелпыйкълэхэр кырал-
тыкыгъэх, Теклоныгъэм и Мафэ
зэрэхагъуэнфыйкыщтым епхы-
гъэ гупшысэхэр шысэу къа-
хыгъэх. Ащ даклоу республи-
кэм ит дзэклопхэм ясагъэт-
хэр гъэцкълэжыгъэнхэр ыкйи
гъэкълэжыгъэнхэр, фондэу «Те-
клоныгъэм» исчет иль ахъэм
хэгъэхыгъэныр ветеранхэр
социальнэу къуэхумэгъэнхэр
пшэрылъ шъхьалэу пстэуми
къагъэнфагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Адыгэ Республикэм экономикэ ыкIи социальнэ зыпкытыныгъэ ильыным фэларышлэшт комиссиу зэхашагъэм тыгъуасэ апэрэ зэхэсыгъо илагъ. Ар зеришагъ АР-м и Премьер-министрзу, комисси-ем итхьаматзу Къумпыл Мурат.

Зэхэсыгъом промышленно-стым шылажэхэрэ предприятие шхьалэхуэ республикэм итхэм, банк зэфэшхьафхэм якъутамэхэм япашэхэр кырагъэблэгъагъэх. Экономикэ ыкIи социальнэ зыпкытыныгъэ республикэм ильыным фэшI лoф-тхьабзэу зэшлохыгъэн фаехэм яухэсын, лoфшIэлпI чыплI имы-лэу къэнагъэхэм япчъагъэ хэмы-

хьоным фэшI шIэгъэн фаехэм, нэмыкIхэм зэхэсыгъом щатегушылагъэх.

Къумпыл Мурат зэхэсыгъор кызылэуихыгъэ, УФ-м и Правительствэ ипашэу Дмитрий Медведевым пшъэрлэу кыгъэуцугъэм тетэу мы комиссиер республикэм зэрэщызэхашагъэр пстэумэ апэу кыыхыгъэщыгъ. Адыгэ Республикэм иэкономи-

Экономикэр зыпкы итыным фэшI

кэ зэрэщытэу пштэмэ, хахьоу ышыгъэхэм кызыраклимычыгъэр, ау лъэныкыо зэфэшхьафхэм шыклагъэхэр ялэхэ зэрэхуэгъэм иягъэ къэкIоным ишынагъо зэрэщылэр кылуагъ. Нэужым тишъолыр экономикэ ыкIи социальнэ зыпкытыныгъэ ильыным фэгъэпсыгъэ планэу АР-м экономикэ хэхьоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министертвэ ыгъэхъазырыгъэм ащ ипашэ нэлуасэ фишыгъэх. Илъэси 3-м ар телъытагъ. Лъэныкыо пстэумкIи рахъухъагъэхэм зыпари къащагъэ-клагъэл, кризисым кызытэтирмылажэхэмэ, пстэури щылэныгъэм щыпхырыщыгъэ зэрэхуэ-щым ыуж итыгъытх. Арэу щытми, кыныгъоу ащ кызыди-хыхэрэр кыдалыгъэтихэзэ, бизнес цыкIум ыкIи гурытым, социальнэ лъэныкыохэм, мэ-кьумэщ хызмэтым аналэ нахьбэу атырагъэтышт, къэралыгъо лэпылэгъу аратышт.

Правительствэм ипашэ министрствэ пэпчъ пшъэрыл

гъэнэфагъэхэр кыфишыгъэх, шыклагъэхэм аналэ атырагъэгъэ-дзагъ. Гъомылапхъэхэм ауасэ зэрэдэкIоагъэр цыфхэм лъэ-шэу зэхамышIэным фэшI ер-мэлыкхэм язэхэщэн охътэ-благъэм зэтырагъэуцожьынэу, Мыекьуапэ имызакъоу республикэм ичIыплэ зэфэшхьафхэм ахэр ащызэхашэнхэу къафи-гъэпытагъ. Изэгъу уцхэм ауасэ зыпкы зериуцощым ащ фэгъэ-загъэхэм лoф дашIэнэуи къа-рылуагъ.

— Бизнес цыкIум ыкIи гу-рытым апылхэм къэралыгъо лэпылэгъу агъотын амал зэрылэр икыоу алыгъэлэсыгъэ зэрэмы-хуэрэм ыпкы кыкIыкIэ ар зы-мыгъэфедэрэр бэ, — кылуагъ ащ. — Джьэдэдэм ахэри кы-ныгъохэм ахахъэх, арышъ, шы-кIэ пстэури жьугъэфедэзэ, къэралыгъор кызыраделэщтыр алыжыгъэлэс. Ащ лoфыгъо зэфэшхьафхэр зыщызэшлуахы-рэ гупчэхэр кыыхъужыгъэлажэхэмэ ишлуагъэ къэкIошт.

Предприятиехэм япашэу зэхэсыгъом кырагъэблэгъагъэ-хэри къэгущылагъэх. Ахэм кри-зисым икыныгъохэр кызыра-нэмысыгъэхэр, япроишествозэ хэхьоныгъэхэр ышыхэзэ зэрэ-

лыкIуатэхэрэр кылуагъ, арэу щытми, гумэкIыгъоу ялэхэр кы-хагъэщыгъэх. Ахэр нахьы-бэу банкхэр ары зэлхыгъэхэр. Къумпыл Мурат банкхэм якъу-тамэхэм япашэхэм закыфи-гъазэзэ, хэкIыплэу щылэхэр агъэфедэнхэшъ, къаделэнхэу къарылуагъ.

Джащ фэдэу кьоджэ псэуплэ-хэм адэхсхэм ячIыгухэм ялэ-жынкIэ аделэхэмэ, кризисым икыныгъохэр кызыэхамышIэн-хэмкIэ лэпылэгъушхо зэрафэ-хууштыри зэхэсыгъом кышы-хагъэщыгъ. Мэкьумэщ хызмэ-тымкIэ Министертствэмрэ псэу-плэ койхэм ялофхэм афэгъэ-зэгъэ Комитетымрэ мыщ лoф дашIэнэу Премьер-министрэм къафигъэпытагъ.

— 2008-рэ илъэсым кризи-сэу щылагъэмрэ джы тызыхэ-хьагъэмрэ зетекIыхэми, ар гъэ-сэпэтхыдэ тфэхуэгъ, — кы-луагъ ащ пстэури кызызыхы-сыжыгъэ. — А лъэхъаным хэкIыплэу кыыхэтхыгъагъэхэм ащыщыбэр непи кыддлэшт. Экономикэр зэтетымыгъэзыныр, хэхьоныгъэхэр едгъэшынхэр тэркIэ анахъ шхьал, сыда лoмэ, цыфхэм ящылэклэ-псэукIэ зыфэдэщтыр ары зэлъытыгъэр. Непэ кыыхэдгъэщыгъэхэм язэ-шлохын неущ тымыхъу, непэ ыуж тыхъэмэ, кризисым тыхэ-кIыжышъушт.

ХьУТ Нэфсэт.

Сурэтыр лэшыны Аспъан кытырихыгъ.

ГумэкIыгъохэм ядэгъэзыжыын лoф дашIэ

Монополием пэшIуекIогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и ГъэлорышIапIэ 2014-рэ илъэсым лoфэу ышIагъэр зыщызэфыхысыжыгъэ пресс-конфе-ренцие бэмышIэу кытыгъ ащ ипашэу Кубэщыч Аспъан.

Хэбзэгъэуцугъэм кыдилы-тэрэ лъэныкыо пстэури гъэцэ-клэгъэным, рекламэм, къэралы-гъо ыкIи муниципальнэ фэлo-фашIэхэм язаказхэр, нэмыкI-хэри зэшлохыгъэнхэм лыплъэ-гъэныр 2014-рэ илъэсым мо-нополием пэшIуекIогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и ГъэлорышIапIэ ипшъэрлэ шхьэлагъ. Джащ фэдэу моно-полием пэшIуекIогъэнымкIэ фе-деральнэ къулыкъум естест-веннэ монополиехэм лoф зэрэ-шлэрэм гъунэ лъефы. А лoф-шлэныр зыфитегъэпсыхьагъэр ахэм кыдагъэкIырэ товархэр, агъэцэкIэрэ фэлo-фашIэхэр кы-зылэклагъэханхэмкIэ зэкIэми зэфэдэ амал ялэныр ары.

Федеральнэ къулыкъум иoф-шлэнкIэ уасэхэмкIэ федеральнэ къулыкъум зэлхыныгъэ пытэ дырил.

ГъэлорышIапIэм хызмэтихэр зезыхъэхэрэм, унэе предприя-тие инхэм гъэцэкIэло хэбзэ ыкIи чыплэ зыгъэлорышIэжы-нымкIэ къулыкъухэм ядэо тхылхэм язэхэфын лъэшэу ыналэ атырегъэты.

Зэфэхьысыжхэм кызыра-гъэлэгъагъэмкIэ, хэбзэгъэу-цугъэу «Нэкъокъоныр къэухъу-мэгъэным ехылапIэ» зыфило-рэм кыдыхэлъытэгъэ лъэны-кыохэр гъогогъу 30-рэ аукуа-гъэу ГъэлорышIапIэм кыыхы-гъэщыгъ. Ахэр дэгъэзыжыгъэн-хэмкIэ унэшъо гъэнэфагъэхэр ашыгъэх, тазырэу кызызекIагъэ-кIожьын фаеу агъэнэфагъэр сомэ миллионым ехъу. Хэу-кыоныгъэ анахъ инэу кыыха-гъэщыхэрэм ащыщых цыф жьу-гъэхэм ыкIи бизнесым пыл-

хэм электрическэ сетхэм за-пагъэнэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэр укыуагъэ зэрэхуэгъэр. Ащ кы-кIэлъыкIоу энергетикхэм пшъэ-дэкIыж арагъэхыгъ, хэбзэ-укыоныгъэу кыыхагъэщыгъэхэм алъэныкыокIэ ашыгъэ унэшъо 23-м щыщэу 22-р гъэцэкIагъэ хуэгъэ, зымкIэ уголовнэ лoф кызылэуахыгъ.

ГумэкIыгъошхо кызыпыкIы-хэрэм ащыщ псэуплэ-комму-нальнэ хызмэтым иoфшIэн зэрэзехищэрэр. Мыщ епхыгъэ дэо тхыл пчъагъэ монополи-ем пэшIуекIогъэнымкIэ къулы-къум кыылэклэхьагъ. Анахъэу цыфхэр зымыгъэразэхэрэр гъэ-лорышIэкло компаниехэм япшъэ-рылхэр икыоу зэрамыгъэца-клэхэрэр ары. БлэкIыгъэ илъэ-сым мыщ фэдэ компаниитIумэ административнэ пшъэдэкIыж арагъэхыгъ. Джы унашъоу щы-лэмкIэ мыхэм лoф ашIэнымкIэ лизын къязытырэ тхьалэр (ли-

цензиер) шлокл имылэу зэра-гъэгъотын фае.

2014-рэ илъэсым хэбзэ къу-лыкъухэм алъэныкыокIэ Гъэло-рышIапIэм уплэкIуни 4 зехи-шагъ. Ащ изэфэхьысыжхэм къадыхэлъытагъэу лoф 35-рэ кызылэуахыгъ ыкIи ахэр зэ-хафыгъэх.

Рекламэм фэгъэхыгъэ хэ-бзэгъэуцугъэр зэраукуагъэм кыыхэкIыкIэ административнэ лoфи 4 кызылэуахыгъ. Ащ щы-щэу 2-р хэуконыгъэ мыинэу зэрэщытыгъэм кыыхэкIыкIэ зэ-фашIыжыгъ, лoфи 2-мкIэ ад-министративнэ пшъэдэкIыж арагъэхыгъ, сомэ мин 12 та-зырэу атыралхьагъ.

Кубэщыч Аспъан журналист-хэм яупчIэхэм джэуапхэр къа-ритыжыхэзэ кызырэхигъэ-щыгъэмкIэ, зипэщэ къулыкъум иoфышIэхэм блэкIыгъэ илъэ-сым ыкIи кыыхагъэм анахъэу аналэ зытырагъэтырэ цыфым

нахъ ишыкIэгъэ гъомылапхъэ-хэм ауасэ кыдэмыклоеныр, мы лъэныкыомкIэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэрэм пшъэдэкIыж ягъэхыгъэныр. Былымылым, кьолым, чэтылым, дагъэм, кар-тофым, нэмыкIхэм ауасэ зы-фэдиизыр ауплэкIугъ. Ащ фэдэ екIолаклэм ыуж, гушылэм пае, зэфэшIыгъэ лахъэхэлъ общест-вэу «Киево-Жураки» зыфило-рэм кыдигъэкIырэ кьол зы кило-граммым ыуасэ сомэ 178-рэ хууштыгъэмэ, сомэ 143-м нэс кырагъэлыхын алъэкIыгъ.

Джащ фэдэу журналист-хэм кьалэтыгъэ гумэкIыгъохэм ащыщ автомобильхэм арагъэ-хьорэ гъэстыныпхъэм ыуасэ хэлшыкIэу зэрэхъуагъэр. А. Кубэщычым кызырлыуагъэм-кIэ, компаниу «Лукойл-Юг-нефтепродукт» зыфило-рэр ары республикэм нахьыбэу бензи-ныр кызыщэрэр. БэмышIэу ти-бэдээр кыыхагъэх нэмыкI ком-паниехэр, гушылэм пае, «Рос-нефть» зыфалорэр. Краснодар

краим гъэстыныпхъэр кыдэ-зыгъэкIырэ ыкIи зыщэрэ ком-пание пчъагъэ ит, ахэр зэрэ-зэнэкъокъухэрэм кыыхэкIэу уасэхэри нахъ пыут мэхуух. Ащ фэдэ шыкIэ Адыгеим щы-тымыгъэфедэу лoфхэм язытет нахьышлу хъуным уцыгугъы-ныр кыин.

Гъэзетхэр ыкIи журналхэр цыфхэм алэклэгъэхъэгъэнхэм-кIэ «Урысыем и Почтэ» ыгъэ-нэфэгъэ уасэхэм къазэрэхэ-хуагъэм, ащ кыыхэкIыкIэ ре-дакциехэм яклэтакIохэр бэу зэрэчIанагъэхэм игумэкIыгъо пресс-конференцием кыщалэ-тыгъ. А. Кубэщычым кызыри-луагъэмкIэ, къэралыгъом ыгъэ-лорышIэрэ фэлo-фашIэхэр щы-лэх, гушылэм пае, зэлхыныгъэр, телеграммэхэм ыкIи корреспон-денцием якъехьакIын. Ау жур-налхэмрэ гъэзетхэмрэ цыфхэм алэклэгъэхъэгъэнхэр зэнэкъокъу шыкIэм тетэу гъэпсыгъэ. Поч-тэм нэмыкIэу кыыхауырэ про-дукциер цыфхэм алызыгъэ-лэсыштхэ фирмэхэр, къулыкъу-хэр щылэх, ахэм уасэу агъэ-уцурэри нахъ пыут. Ау ахэм Мыекьуапэ лoф шашIэным фэ-хъазырхэмэ, къуаджэхэр ыкIи кыутырхэр (цыф макIэ зыщы-псэухэрэр) ашIогъэшIэгъонхэн.

— Продукциер кыдэзыгъэ-кIыхэрэми, ахэр зыщэфыхэрэ-ми яшIоигъоныгъэхэр зетемы-фэхэу, шхъадж ипшъэрылэ ымыгъэцаклэу лoфхэм язытет нахьышлу хууштэп, сыда лoмэ зэкIэми тызэлхыгъ. Тэ талъэ-ныкыокIэ кыттефэрэр зэкIэ дгъэцэкIэшт, цыфхэм яфиты-ныгъэхэр кызырэтыхуэумэшт-хэм тыпыллышт, — кылуагъ икIэухым Кубэщыч Аспъан.

КИАРЭ Фатим.

Мыекьопэ пивэшI заводым игенеральнэ пащэу Пэнэшъу Къэплан Мухьдинэ ыкьомрэ зэкIэ ащ шылажэхэрэмрэ лъэшэу гухэкI ащыхъоу ХьацIэцIэ Тимур Аспъан ыкьом фэтхъаурыхэс ятэ идунай зэрихъожыгъэм фэшI.

ныкъомкӀэ агъэнафэхэрэм ащыц фэтэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцкӀэжыын куухэр яшылӀэгъэнхэмкӀэ Фондым иахыцэ ӀэпылӀэгъоу сомэ миллион 14,4-рэ хьурэр кыызфагъэфедэныр.

24-рэ зыдагъэкощыжыщт псэупӀэ 8 зэрагъэгъотыгъах авансэу къафэклогъэ мылъкур кыызфагъэфедэ.

ПсэупӀэ-коммунальнэ фэло-фашӀэхэм ауасэ икӀэлъытэн

ПсэупӀэ-коммунальнэ хызмэтыр — кӀэралыгъом иэкономикэ изы лӀэныкъоу социальнэ мэхъанэ зилэхэм ащыц. Шьолъыр, псэупӀэ, унагъо пӀэпчӀэ языпкыитыныгъэ ащ епхыгъ ыкӀи аужырэ уахътэм зэхъоклыныгъэшлӀхэр щашӀынхэм игъэклотыгъэу дэлажӀэх.

Пшъэрылъхэр

зэфэхьысыжъхэм къапкъырэкӀых

ИкӀыгъэ илъэсым тиреспубликэ мы лӀэныкъомкӀэ илофхэм язытет зыфэдагъэм, унэхэм ягъэлорышӀэнкӀэ, псэупӀэхэм язэгъэгъотынкӀэ, ахэм ялыгъынкӀэ ыкӀи нэмыкӀэу кӀулыкӀуым ыгъэцӀаӀхэрэмкӀэ тиупчӀэхэр фэдгъэзагъэх АР-м псэолъэшлынымкӀэ, транспортымкӀэ, псэупӀэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хызмэтхэмкӀэ иминистрӀу Валерий Картамышевым.

Ащ кызырӀуагъэмкӀэ, псэупӀэу ашӀыхэрэм ятынкӀэ, социальнэ программэхэм ягъэцкӀэнкӀэ пшъэрылъэу икӀыгъэ илъэсым ялагъэхэр зэшӀуахыгъэх. 2014-рэ илъэсым псэупӀэ квадратнэ метрэ мин 268-рэ атыгъ (2013-рэ илъэсым атыгъагъэм фэдитӀурэ ныкъорэкӀэ ар нахьыб). Ахэм ащыцӀу квадратнэ метрэ мин 165-р унэ зырызых (2,3-кӀэ нахьыб), фэтэрыбэу зэхэтхэр квадратнэ метрэ мин 103-рэ мэхъу (фэдищыкӀэ нахьыб).

2015-рэ илъэсым псэупӀэ квадратнэ метрэ мин 300 атын гухэлъ яӀ.

2014-рэ илъэсым унэгъо ныбжыкӀэхэм ателъытэгъэ программэмкӀэ зипсэупӀэ нахьышӀу зышӀыгъэхэм япчъагъэ унэгъо 241-рэ мэхъу, ахэм ащыцӀу 34-р сабыибэ зыщӀаплӀх. Унэгъо ныбжыкӀэхэм кӀэралыгъо ӀэпылӀэгъоу сомэ миллион 138-м ехъу аратыгъ. Ащ щыцӀу федеральнэ бюджетым кыкӀыгъэр сомэ миллион 45-м ехъу, республикэ бюджетым сомэ миллион 50-м нахьыбэ кытӀупщыгъ, чыплӀэ бюджетым кыыхахыгъэр сомэ миллион 42-м шлоклӀ.

Мы илъэсымкӀэ агъэнафэр республикэм щыпсэурэ

унэгъо 250-рэ фэдизмэ япсэупӀэхэр нахьышӀу ашӀынхэмкӀэ амал ятыгъэныр ары. Ащ пае бюджет зэфэхьысӀахэм кӀахыгъэ мылъкоу миллион 140-м мынахь макӀэу агъэфедэщт.

ЗекӀэмкӀи 2006-рэ илъэсым кышчыублагъэу 2014-м нэс АР-м щыпсэурэ унэгъо ныбжыкӀэ 710-мэ япсэукӀэ амалхэр нахьышӀу ашӀынхэ алъэ-кӀыгъ унэхэм язэгъэгъотын (яшын) тегъэлсыхьэгъэ социальнэ тынхэр агъэфедэхэзэ.

Мы уахътэм чэзыум унэгъо 607-рэ хэт, ахэм ащыцӀу 389-р АР-м икӀэралыгъо программэу «ЗэгъэгъотыгъошӀу псэупӀэ гупсэф ыкӀи коммунальнэ фэло-фашӀэхэр алӀкӀэгъэхьэгъэнхэр» зыфилоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм хэлажӀэх.

АР-м псэолъэшлынымкӀэ, транспортымкӀэ, псэупӀэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хызмэтхэмкӀэ иминистрӀу Валерий Картамышевым кызырӀуагъэмкӀэ, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм игъэклотыгъэ гъэцкӀэжыынхэр яшылӀэгъэнхэм тегъэлсыхьагъэу сомэ миллион 46-рэ агъэфедэагъ, ахэм ащыцӀу миллион 25-м ехъу псэупӀэ-коммунальнэ хызмэтыр гъэклӀэжыгъэнымкӀэ Фондым кытӀупщыгъ, чыплӀэ бюджетхэм ялахь миллион 18-м нахьыб, псэупӀэхэр зиунаехэм ямылъку сомэ миллион 2-м ехъу.

Муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэхэу «Къалэу Мыекъуапэ», «Инэм къэлэ псэупӀэм» ыкӀи «Яблоновскэ къэлэ псэупӀэм» адэт унэ зэтет 16-мэ (кв.м. 55,8-рэ зекӀэмкӀи) гъэклӀэжыынхэр ашашӀыгъэх.

Илъэсэу кыыхагъэм мы лӀэ-

«УзщыпсэункӀэ шынагъо хьугъэ унэхэм цыфхэр къачӀэ-щыжыгъэнхэр» зыфилоу республикэ программэу 2013 — 2017-рэ илъэсхэм ателъытагъэм и 2013 — 2014-рэ илъэс пӀалъэмкӀэ мы лӀофыгъор зыщы-ухыгъэхэр муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ», Кошхьаблэ, ТэхьутэмыкӀое ыкӀи Шэуджэн районхэр арых. Нэбгырэ 265-рэ агъэкощыжыгъ. УзщыпсэункӀэ шынагъо хьугъэ унэхэм цыфхэр къачӀэщыжыгъэнхэм пае униплӀ Кошхьаблэ, ТэхьутэмыкӀуае, Инэм ыкӀи поселкэу Майскэм ашашӀыгъэх.

2014 — 2015-рэ илъэс пӀалъэмкӀэ миллион 54-м нахьыбэ агъэфедэн гухэлъ яӀ, ащ щыцӀу миллион 42-м ехъу Фондым, миллион 5,8-рэ АР-м ибюджет, миллион 5,8-рэ чыплӀэ бюджетхэм кӀахэкӀыщт. Мы илъэсым итыгъэгъэзэ мазэ и 1-м ехъулӀу фэтэрыбэу зэхэт уни 7-мэ ачӀэс нэбгыри 173-рэ ТэхьутэмыкӀое районым щэгъэкощыжыынэу агъэнафэ. Джырэ уахътэм ехъулӀу нэбгырэ

сыдигъокӀи лӀофыгъуабэ кыпӀэкӀы, кӀэу кыыхахьэрэри бэ. Ахэм ащыц гъэстыныпхьэ шхъуантӀу агъэфедэрэм икӀэлъытэн. 2015-рэ илъэсым иапэрэ мафэ нэс гъэстыныпхьэу агъэфедэрэр кӀэзылӀытэщт пкыгъохэр зекӀэми япсэупӀэхэм, агъэфедэрэ унэхэм арытын фаеу унашӀо щылагъ. Ау икӀыгъэ илъэсым итыгъэгъэзэ мазэ и 22-м УФ-м и Федеральнэ Зэ-лукӀэ и КӀэралыгъо Думэ хэплӀэнэу Ивановскэ хэку Думэм лӀофыгъо кыырихьыжагъ. Ащ кышӀелӀо: апэрэмкӀэ, кӀэзылӀытэрэ пкыгъохэм шлоклӀ имыӀу ягъэфедэн 2019-рэ илъэсым иапэрэ мафэ нэс лӀагъэклотэнэу; ятӀонэрэмкӀэ, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ащыпсэухэу зипцӀэрыхьаплӀэ нэмыкӀ гъэстыныпхьэкӀэ лӀоф зышӀэрэ пкыгъо зерымытхэм счӀтчикхэр арамыгъэуцохэми хьунэу шыгъэныр.

Мы лӀофыгъом джырэ уахътэм кӀэралыгъом ишӀолъырхэм ялӀэшхьэтетхэмрэ яхэбзэихьухьэхэмрэ хэплӀэх.

Валерий Картамышевым кы-

зырӀуагъэмкӀэ, Адыгэ Респуб-

ликэм ащ щыдырагъэштэгъах. Республикэм щыпсэухэрэм язещэн фэгъэхьыгъэ лӀофыгъор мы кӀулыкӀур зылӀыплӀэрэ лӀэныкъохэм ащыц. Илъэсэу кыыхагъэм иапэрэ мафэ ехъулӀу автобус маршрути 131-рэ тишӀолъыр щатхыгъ. Ахэм ащыцӀу 96-р районхэм, псэупӀэхэм азыфагу, 35-р кӀалэхэм азыфагу ыкӀи республикэ кӀоцӀым къащекӀокӀых. Зэрэзэращэхэрэр автотранспортнэ хызмэтшӀэплӀэ 12-мэ ыкӀи унэе хызмэт зезыхьэхэу 31-мэ яех. Валерий Картамышевым кызырӀуагъэщыгъэмкӀэ, республикэм ипсэупӀэмэ, зекӀ пӀоми хьу-

нэу, транспортыр адэхьэ. Цыфхэр зэрэзэращэрэ автобусхэм япчъагъэ 1428-рэ мэхъу. Ахэм япроцент 84-р (1201-р) кӀэзыгъэлсырэр автобус цыкӀлӀхэр арых. Гурытэу ыкӀи нэбгырабэ зерыфӀу ахэтыр процент 16 (227-рэ). Троллейбусхэм япчъагъэ 43-рэ.

Кыыхагъэщыгъэн фаер автобусхэм язытет нахьышӀум узэрэщыгъэгугъырэр ары. Анахьэу жы хьугъэхэр, процент 80-м нэсэу, яинагъэкӀэ ыкӀи арыфэрэм ибагъэкӀэ гурытхэмрэ инхэмрэ. Ахэм ягъэклӀэжынкӀэ зэрахьэрэ лӀофыгъохэм шӀуагъэ кыатырӀэ, зиунаехэр ары транспортым кӀэу кыыхэзыгъахьорэр.

Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо программэу «Доступная среда» зыфилоу 2014 — 2015-рэ илъэсхэм ателъытагъэм игъэцкӀэн кыдыхьэлъытагъэу икӀыгъэ илъэсым бюджет мылъкукӀэ кызылӀагъэхьан алъэклӀыгъ хэушхьафыкӀыгъэ лӀхьэнчэ троллейбуситӀу. Мыгъи ахэм ахэгъэхон гухэлъхэр щыӀэх.

МЭЩЛӀЭКЪО Саид.

Ӏофтхьабзэу «ЛъэсрыкӀу» зыфилоуэр Адыгеим щэкӀо

2015-рэ илъэсым мэзаем и 11-м кышгъэжыагъэу и 21-м нэс Ӏофтхьабзэу «ЛъэсрыкӀу» зыфилоуэр Адыгэ Республикэм щыклошӀт.

Ар зыфитегъэлсыхьагъэр лъэсрыкӀохэми, автотранспортыр зезыфэхэрэми гъоурыкӀонымкӀэ шапхьэхэр кызырэдальтэрэр уплӀэкӀугъэныр, гъоухэм нахь макӀэу тхьамыкӀагъохэр къатехьухьанхэр ары. А уахътэм кыкӀоцӀ гъогу-патруль кӀулыкӀуым илофышӀэхэр лъэсрыкӀохэми, водителъхэми гъоурыкӀонымкӀэ шапхьэхэр кызырэдальтэрэм лӀыплӀэщытх. ЛъэсрыкӀохэр зэпырыкӀыплӀэхэм

ащысакъынхэ, автотранспортыр зезыфэхэрэм цыфхэр благъэ-кӀынхэ, еджаплӀэхэм ялӀэгъоблӀэгъу нахь щысакъынхэ зэрэфаер джыри зэ аралошӀт.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Министертствэ гъоухэм ящынэгъончъагъэкӀэ и КӀэралыгъо автотранспортнэ илофышӀэхэм водителъхэм агу къагъэкӀыжы кымафэрэ гъоухэм уащызе-кӀонкӀэ зэрэнахь кыныр. Гъо-

гум зэпырыкӀхэ зыхьукӀэ лъэсрыкӀохэми телефоныр амыгъэфедэмэ, шхьарыхьонхэр зыцахэмэ чэщрэ кӀахэзыгъэщырэ шыгъынхэр ащыгъмэ нахьышӀу. Автомобильхэр зезыфэхэрэр анахьэу зэпырыкӀыплӀэхэм ащысакъынхэ, ошӀэ-дэмышӀэу цыф горэ гъогу кытехан зэрилӀэкӀыщтыр кыдалъытэн фае.

Ю.А. МАНЖУРИНА.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Министертствэ гъоухэм ящынэгъончъагъэкӀэ и КӀэралыгъо автотранспортнэ илофышӀэхэм водителъхэм агу къагъэкӀыжы кымафэрэ гъоухэм уащызе-кӀонкӀэ зэрэнахь кыныр. Гъо-

Шъуешъуагъэу рулым шъуӀумытӀысхь

Ешъуагъэу рулым ӀутӀысхьэрэм ежъри, нэмыкӀхэри чыплӀэ кыин регъэуцох. Шъон пытэ зыӀуфагъэм гъогу кышчы-хьун ылъэкӀыщт псэуми икӀоу гу алъитэрэп, хэкӀыплӀэ тэрэзыр кыыхимыхышӀоу тхьамыкӀагъо кхехъулӀу кыыхэкӀы. Ешъуагъэхэр рулым ӀумытӀысхьанхэм гъоурыкӀоным хэлэжъэрэ псэури ыгъэгумэкӀынхэ фае.

Зыгорэ ешъуагъэу рулым Ӏусэу зышъульӀэгъукӀэ, Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо автоинспекция цыхьэшӀэгъу телефонэу 8(8772)52-49-68-мкӀэ шъутеонэу тышӀолъэу. ДжарэушӀтэу шъузе-кӀо-мэ нэбгырэ пчъагъэмэ, кӀэлэцӀыкӀлӀхэри ахэм зэрахэтхэу, ящылӀэныгъэ кӀэжъу-гъэ-нэжыын шъульэкӀыщт. Ащ фэдэу макъэ кызагъэлукӀэ, гъогу-патруль кӀулыкӀуым и инспекторхэр псынӀкӀэу мээкӀох, ешъуагъэу рулым Ӏусхэр къаубытх.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Министертствэ гъоухэм ящынэгъончъагъэкӀэ и КӀэралыгъо автоинспекция игъогу-патруль кӀулыкӀу

Джырэблагэ телерадиокомпаниеу «Адыгеим» илофышлэ куп Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлькыарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым шэныгэхэмклэ язаслуженнэ иофышлэу Бэчыжэ Лейлэ лүклэгъагъ. Блэкыгэ ильэсым зыныбжэ ильэс 85-рэ хуыгэ адыгэ шэныгэлэжэ цлэрылор игупшысэхэмклэ, идунээеплыкэхэмклэ игуапэу ихьаклэхэм къадэгощагъ.

Лъэпкъ хабзэм иухъумаки

— Лейла, уахъгэ къытфыхэбгъэкИ тызэрэзэлуагъэр лъэ-шэу тигуап. Тиреспубликэхэр зэкъошых, тызы-лъэпкъ, тыадыг. Лъап-сэу тыкызытекыгъэм зыкыныгъэ къытхель-хэ. О сыд ащ еплъы-клэу фыуиэр?

— Садэжэ къаклохэрэм лъэ-шэу сапэгущуатэ. Хьаклэхэр адыгэхэ хумэ, сигушуаки фэ-дитлу. Адыгеир лъэшэу сиклас! Апэрэ щытхуцлэу къысфэгъ-шэошагъэр — «Адыгеим шэ-ныгэхэмклэ изаслуженнэ ио-фышлэ». Адыгеим шэныгэхэмклэ

риуагъ. Бзылфыгъэм сэмэр-къэу хэлъэу щытыгъ, сабий 11 ыплугъ. Тэ тыбзэклэ «псэф» гуцылэм «лъэрымыхъ» кыкы-рэр. Хьадэгъалэм зыкыфи-гъази мыш фэдэ джэуап къы-ритыжыгъагъ: «Сэ нэбгырэ 11 къэсэгъэхуфэ зызгъэпсэфыгъ. Уфаемэ джы о зызгъэпсэф!»

Тыбзэхэм зэхъокыныгъэхэр къазэрахафэхэрэм емыллы-тыгъэу, тызылъэпкъ, тыкызыте-кыгъэр зы лъапс, тикульту-рэ зы. Адыгэ хабзэр зетэхэ, литературнэ-художественнэ нэшанэу тилэхэри зэфэдэх. Ошбогум жьогъо лъагъо кы-хинэн фаеу дунэе эпосым изы герой нэмылэми пшэрыл-фашлэу кышыцахэрэп тэты-

Тыбзэхэм зэхъокыныгъэхэр къазэрахафэ-хэрэм емыллытыгъэу, тызылъэпкъ, тыкызытекыгъэр зы лъапс, тикультурэ зы. Адыгэ хабзэр зетэхэ, литературнэ-художественнэ нэшанэу тилэхэри зэфэдэх. Ошбогум жьогъо лъагъо кыхынэн фаеу дунэе эпосым изы герой нэмылэми пшэрыл-фашлэу кышыцахэрэп тэтыем нэмыкИ.

Тэ тишанхэхэр анахь лъагэх, тишгъашгъэхэр анахь дахэх, ахэлъ шэн-хабзэхэр къабзэх.

и Совет сыхэтыгъ. А уахъ-тэм шэуишэныгэлэжэ нэбгы-рабэмэ ядиссертациехэр къы-щагъэшпыпкъэжыгъагъэх. Хьэ-дэгъэлэ Аскэр синьбджэгъу дэдагъ. Къэрэщэе-Щэрджэс Рес-публикэм фольклорыу ыугъо-инэу бэрэ къаклоштыгъ. Анахь чылэгъо чыжэу Жьакъо бзыл-фыгъэ лорыуатэ горэм дэжэ сщэгъагъэ. Чэщ хэклотагъэ нэс ащ къэбархэр къылотагъэх. Бзылфыгъэр зэрэпшыгъэр Аскэр къызельэгъум, «упшы-гъэмэ джы зызгъэпсэф», —

ем нэмыкИ. Тэ тишанхэхэр анахь лъагэх, тишгъашгъэхэр анахь дахэх, ахэлъ шэн-хаб-зэхэр къабзэх. Нарт гуцылэ-жым кышело: «Насып зэлэ-сыгъэр цыфхэм шу афэзышлэ-рэр ары!» Ары тызэрэпсэу-рэр, лъапсэр зы хумэ, ащ тетэу урыклошт.

— Тиадыгэ тхаклохэм ятворчествэ сыд фэдэ чыплэ ыубытырэр, сыд фэдэу тилъэпкъ литера-турэ къащыхуэр?

— Ленинград университетыр къышысыуахыгъ. Ятфэнэрэ кур-сым дипломнэ иофшэныр стхын

хьэщтыгъэх, зэпхыныгъэ дэ-гъухэр тилагъэх, зэклэми тызэ-рэшлэщтыгъ. Зы лъапсэ зэрэ-

Бзылфыгъэм кызыхэкигъэ лъэпкъым ицтыгъу кыфыхын ылъэкыщт Идэбэу зрихьэрэмклэ, акъылэу илэмклэ. Ау зэклэмэ анахь мэхъанэ зилэр а Идэбэу, лъэпкъ шэн-хабзэхэр исабийхэм ахильхашгъун хумэ ары. Джашыгъум ар бзылфыгъэ шьыпкъ, ны шьыпкъ...

зэхум профессорэу Берковым дэжэ сыкыуагъ. Сицлыкыгъом щегъэжыгъэу сятэ Пушкиным кысфеджэщтыгъэти, ащ итвор-чествэ сиклэсагъ. Берковым есуагъ Пушкиным итхыгъэхэм афэгъэхыгъэу дипломнэр стхы-нэу сызэрэфаер. Профессорым джэуапэу кыситыжыгъэм шэныгъэм лъэгъо гъэнэфагъэ хысигъэхыгъ: «А, сипшашъ, — ылуагъ ащ, — институт пса-ухэр Пушкиным итворчествэ дэлажэ. О укызыхэкигъэ цыф лъэпкъым итхаклохэм ят-ворчествэ иоф дапшлэмэ бэклэ нахь кытшъхьапэщт».

Сегупшыси Гъошэкъо Хъу-син (Хусин Гошонов) итвор-чествэ хэсхыгъ. Ар — фрон-товикыгъ, Къэрэщэе-Щэрджэс тхаклохэм я Союз итхьамэ-тагъ. Гимнастеркэр щыгъэу, зэклэупклагъэу — Хъусин джы-нэс сынэгъу клэт. Литератор сыхъунымклэ ащ ишлогъэшхо кысигъэкыгъ. Я 50-рэ ильэс-хэм яклэух, я 60-рэ ильэс-хэм яублап — а уахътэр ары зигугъу къэсшырэр. Дагыс-тан тхаклохэм я Союз ащыгъум итхьамэтагъэр Расул Гамза-товыр ары. Шьо шэуитхаклоу Яхьулэ Сэфэр ащ ишэогугъ, бэрэ ыдэжэ къаклоштыгъ. Сэри ары нэлуасэ сызэрэфэхугъэр. Тилитературнэ гъогухэр зэха-

тилэм тигъэгущоштыгъ. Намы-сымрэ Идэбэу ямэхъанэ кыдгурьлоштыгъ.

Пушкинымрэ Лермонтовымрэ ятворчествэ дэгъу дэдэу сшлэ-щтыгъэ. «Джэныкъор мары — тлысы зыгъэфаб...» Джэныкъом «къеблагъ, ухьак!» кыуело. Гу зэлухыгъэм аужырэ лүлхьэри хьаклэм фегъэшъуашэ. Бысы-мым емыкы кымыхыным пае гъомылапхэр гъунэгъум кы-лихын ылъэкыщтыгъэ. Урыс усаклохэу Пушкинымрэ Лер-монтовымрэ апэрэу ащ гу лъа-тэгъагъ. Уры-сыем ицыф лъэпкъ зэ-фэшъхьаф-хэм Кавка-зыр зыфэдэ шьыпкъэр арагъэшлагъ. Арышъ, сип-рофессор

«укызыхэкигъэ лъэпкъым ит-хаклохэм ятворчествэ ушэты» кызыэрэсилогъагъэм пае лъэ-шэу сыфэраз. Сишъхьэгъусэ полякыгъ. Польшэм, Краков дэт университетым иоф щысшлэ зэхуми Кавказ ицыф лъэ-пкъыхэм ялитературэрэ якуль-турэрэ афэгъэхыгъэ лекцие-хэм сакышеджэщтыгъэ. Мыдклэ кызысэгъээжыми шэныгъэ-ушэтэкло институтым а иофшлэ-

ным шыпысыдзэжыгъ. Кан-дидатскэри докторскэри ащ те-тэу кызыгъэщпыпкъэжыгъэх. Джыдэдэм Къэрэщэе клэлэ-егъэдэжэ институтым сыщэла-жэ, тхаклохэм я Союз сыри-тхьамат. Шоигъоныгъэ зилэхэр зэклэ Союзым хэсэгъахэх. Иоф зышлэ зышоигъом ыгу пыуу-ты хууштэп. Адэ зэклэри тхэкло цлэрыло хууштэп. Щылэныгъэм ишыбзэ тхакло мыхъушъушт-хэр хиутхындзыкыштых.

— Бзылфыгъэхэм Тхьэм къахильхьэгъэ сэнэхьатри унэгъо Иофхэри зэрэздагъэца-клэхэрэм о сыдэуштыгъ уеплыр?

— Бзылфыгъэм кызыхэкигъэ лъэпкъым щытхэу кыфи-хын ылъэкыщт Идэбэу зри-хьэрэмклэ, акъылэу илэмклэ. Ау зэклэмэ анахь мэхъанэ зилэр а Идэбэу, лъэпкъ шэн-хабзэхэр исабийхэм ахильхаш-шъун хумэ ары. Джашыгъум ар бзылфыгъэ шьыпкъ, ны шьыпкъ...

Сэ сышэныгъэлэжэ, ау унэгъо хызмэтым иофыр зы-нэсырэм щыпс-пластэр сыхьа-клэмэ афэсшыныр лъэшэу сиклас. Унэм ил лъэпкъ гъо-мылапхэр нахь лэшлэу къэс, ным ыкыуачлэ нахь лэш... Ащ мэхъанэшхо ил. Бзылфыгъэр — шъхьэгъус, шыпху, ны, джэныкъом иухъумаки. Тхьэм кыхильхьагъэу а зэпстэур зэдехы, кыуачлэ кырыты. Ар тэрэзэу ыгъэфедэныр ипшэ-рыл шъхьа!

— «Лъэпкъхэм язэкъош-ныгъэ иорден» зыфилорэ къэралыгъо тын лъа-

Тилитературнэ гъогухэр зэха-хьэщтыгъэх, зэпхыныгъэ дэгъухэр тилагъэх, зэклэми тызэрэ-ицтыгъ. Зы лъапсэ зэрэтилэм тигъэгущоштыгъ. Намысымрэ Идэбэу ямэхъанэ кыдгурьлоштыгъ.

пэр къыпфагъэшъо-шагъ. Орклэ ащ сыд имэ-хьан?

— Сэрклэ анахь мэхъанэ зилэр сигушылэ кызызэхымэ ары. Тьдэ сышылэми, хэт сы-хьагъэмэ сызэрэадыгэр ясэлэ. Сильэпкъ ихабзэ зесхьаным сыпыл.

Дэгушылагъэр
ТЭУ Замир.

Ныбжыкыкы форумыр гъэшлэгъоныгъэ

Федеральнэ ныбжыкыкы про-ектэу «Все дома» зыфилорэм икьутамэ ильэс заулэ хуыгъэу Адыгеим шэлажэ. Мы мафэ-хэм Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ащ ия IV-рэ республикэ ныб-жыкыкы форумыр щыкыуагъ. Мыщ къеблэгъагъэх Москва кыкыкыгъэ лыклохэр.

Псэуплэ-коммунальнэ хьы-змэтым зэхъокыныгъэхэр фэ-шыгъэнхэр, мы иофым ныб-жыкыкыкы хэцэгъэнхэр ары пшэрыл шъхьалэу зэхэщакло-хэм зыфагъэуцужырэр.

Республикэм иапшэрэ еджа-плэхэм ащеджэхэрэр ыкли гу-рыт сэнэхьат зэзыгъэгъотырэ

студентхэр мы проектым хэ-тых. Зэклэмкли ахэр нэбгырэ 67-рэ мэхъух, проект 12 фэ-диз щылэныгъэм пхыращыгъ. Псэуплэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм пкыу алытырэр нахь маклэ хуыным пае зэрэпсэ-унхэ фаехэмклэ Мыекъуапэ дэс нэбгырэ 1200-мэ упчлэжыгъу ныбжыкыкыкы афэхуыгъэх.

Къат пчъагъэу зэтет унэ-хэм, шагухэм, социальнэ мэ-хъанэ зилэ псэуалэхэм язэ-тегъэлсыхьан афэгъэхыгъэ проектхэми ныбжыкыкыкы адэ-лэжыгъэх.

лофтхьабзэм иклэух псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтым фэгъ-хыгъэ Интернет джэгуклэу

«Жека» зыфилорэм форумым хэлэжыгъэ ныбжыкыкыкы нэ-луасэ фашыгъэх. Псэуплэ-ком-мунальнэ хьызмэтыр гъэклэ-жыгъэным фэлорышлэрэ фон-дым иллыкыу Ольга Гришинам кызыэриуагъэмклэ, энергиер нахь маклэу цыфхэм зэрагъэ-федэщым ыкли къат пчъагъэу зэтет унэр зэрагъэлорышлэщтым фэгъэхыгъэу Урысыем апэ-рэу мыш фэдэ джэгуклэу шагъэ-псыгъ. Шьолырхэм ащ илэ-тегъэуцэ ащызэхэщэ.

Ныбжыкыкыкы купышэу го-щыгъэхэу Интернет джэгуклэу хэлэжыгъэх, коммунальнэ фэло-фашлэхэм апклэ нахь маклэу атынэу изгъэкъугъэхэм теклоны-гъэр афагъэшъошагъ, шлухьаф-тынхэр афашыгъэх.

ПЛАТЫКЪО Анет.

Хэти ащыгъупшагъэп, сыди ащыгъупшагъэп

Сэрклэ — Хэгъэгу ззошхом иветеранкIэ, мэфэкIыбэм ащыщэу — Теклоныгъэм и Мафэ зыпэсшын щыIэп. 2014-рэ ильэсыр ащ елытыгъэу, сищылэныгъэкIэ анахь мэхъанэ зилэу ыкIи гум кынэжынэу хъугъэ. Синасып кыыхыгъ ветераныбэр зыхэтыгъэ лыкло купым сыщыщэу, хъакIэу Волгоград гарнизоном идзэ парад сыхэлэжъэнэу.

фыгъом промышленнэ альпинизмэм ихъатыркIэ ыуж ихъагъэх ыкIи къалэм щыщ куп хъупхъэу, спортсмен 30 зыхэтыгъэм а пшъэрылпыр зэшуйыхыгъ.

Уегупшысэмэ, метри 100 зилъэагъэр, унэ къат 20 зэте-тым фэдиз хъурэр, сыд еплэ-щтыми, бгъэлэщтыми, нэмыкIми

Лыгъэшхом исаугъэт Iуашъхь

Мы хъугъэ-шагъэм, мазэ нахь темылагъэу, сэри сыныбжъ ильэс 18 мыхъупагъэу, мы чы-плэ дэдэхэм заоу ащыкIуагъэ-

гъэтылпыплэ ини 6 щытыгъ. Ащ ыужым, фэдишкIэ Iуашъхьэм ильэагъэ зыхагъахьом, зэкIэ къэ шхъафхэр зы зэ-

Юныгъом и 16-м, я 13-рэ гвардейскэ ыкIи я 112-рэ шхончэо дивизиехэм ядзэкIолIхэм лъэаплэр пым кыIэкIахыжыгъ. А заохэр хьылъэ дэдагъэх.

хэм сахэлэжъагъ ыкIи улагы кыстырацэгъагъ.

Ауми, 1943-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 26-м темыр-кы-хьэплэ лъэгэплэ тхыцIэм тэ тидзэхэр — я 62-рэ ыкIи 21-рэ армиехэр щызэгъахъахы, нэмыц-фашист купхэр зэнамыгъэ-сыжъхэу, тIоу гошгъэгъэху кы-

кыош къэхэлъэшхоу зэхагъэ-хъажыгъэх. Ахэм зы къэ закыо шхъафэу кыахъахы, ар ежъ осыетэу кышшыжыгъагъэм тэтэу, я 62-рэ Дзэм ипэшагъэу, Советскэ Союзым идзэ имаршалэу, Советскэ Союзым тIогъогогъо илIыхъужэу В.И. Чуйковым икI ары. Тигуапэу ащи тыкIэрыхъагъ, кыгъагъэхэр кIэрытлхъагъэх, ахэр ежъ Волгоград щышхъэми, хъакIабэм и ренэу тагъэгъотыщыгъэх.

Бгъэшагъэо екыу саугъэтышхом игъэпсыкIэ-шыкIи. ЗэкIэ

псынклэгъо Iофэп, гъэмэфэ гопэгъум илхъахъан респираторхэм лъэшэу сапэр, пшахъор арыз хъуцтыгъэ, жы кыащэн амыгъотыжъэу. Жыбгъэ анахь цыкIури мощ фэдиз зилъэагъэм щыхъушлэщтыгъэ узэридзэу. ЕтIани IофшIэнхэу гъэцэкIэ-гъэнхэ фаехэми афызэмыгъэ-кIоу кынэу кыапыкIыщтыгъэр макIэп: скульптурэм псыр зыхимыгъэхъаным пае шъо зымылэ силикат шафэщтыгъэ, ау нэрэ-лэрэ азыфагу ащ ылэ фыжыбзэ къэхъугъагъ. Кызэрэнэфа-гъэмкIэ, Волгэ ипс изэхэты-кIэкIэ ащ кыекIугъэп. ИкIэры-кIэу псы зыжыгъэкIэ кIагъэ-лыкIыжыгъ.

Сыдми, монументым изэте-гъэпсыхъахъан илхъэсIу фэдиз теклодагъ. 2008-рэ ильэсым кы-щегъэжъагъэу мы саугъэт зэ-хэтыр культурэм ифедераль-нэ къэралыгъо IофшIапIэу «Ис-торико-мемориальный музей-

Уахътэр зымы шхъасырэп. ИкIыгъэ лъэшлэгъум ия 70-рэ ильэсхэм монументым хэпшыкIэу чагъэхэр фэхъугъагъэх. Джащыгъум гъэцэкIэжынын ыкIи зэтегъэуцожынын Iофыгъом промышленнэ альпинизмэм ихъатыркIэ ыуж ихъагъэх.

ащ ылъэгъу гъучI-бетонкIэ зэ-лпыпкIагъ, ышхъагъэкIэ щыIэр гъучIы, ащ ыкIоцIыкIэ монументым ифэло-фахIэхэр тех-никэмкIэ зыгъэцэкIэхэрэ унэ-хэр, уплъэкун IофымкIэ Iэмэ-псымэхэр щыгъэпсыгъэх. Умыгъэшлэгъон лъэпкIырэп, зэрэщытэу скульптурэу Нэу — Хэгъэгу итеплэ, ащ ылъапсэ зыгорэкIи мыгъэпытагъэу е емы-гъэубытыгъэу чыгъум гуп-сэфэу зэрэтэтыр. Ау сыд мыхъугъэми, жыбгъи, оси, уайи, Iэм ылыгъ сэшхом ыпакIэ монументым зэрэщысысырэр сантимет-ри 2 нылэп.

Ауми, уахътэр зымы шхъасырэп. ИкIыгъэ лъэшлэгъум ия 70-рэ ильэс-хэм монументым хэпшы-кIэу чагъэхэр фэхъугъа-гъэх. Ощх ужхэм, пкыым ыкIоцI ит унэ кыогъухэр уцIынхэ фежъэгъагъэх, джащыгъум гъэцэкIэжынын ыкIи зэтегъэуцожынын Iо-

заповедник», «Сталинградская битва» зыфилорэр ыцIэу хъугъэ.

НИКОЛАЙ Куся.

Ззошхом иветеран, отстав-кэм щылэ гвардием ипод-полковник.

Ильэс 90-у къэзгъэшлагъэм емылпытыгъэу, нахь ныбжыкIэ-хэу сигъусагъэхэр силэпылэгъу-хэр зэрэдунаеу щызэлъашлэгъэ Мамаев Iуашъхьэм ианахь лъэ-гэплэ ин сыдэкIоеныр сфызэ-шлокIыгъ, ар монументэу «Ро-дина-Мать» зыфилорэр ары. Ти-экскурсовод кIэзи, хэзи фимы-шIэу саугъэт зэхэтыр — му-зей-заповедникыр ыкIи зэо хъугъэ-шагъэхэр, а ильэс хы-лъэхэр зыфэдагъэхэр кыIо-тагъэх. Тэри а зэкIэм тшлогъэ-шлэгъонэу тядэлугъ, зэхэтыгъэр нэмыкIыбэм язгъашIэмэ сшло-игъоу гъэзетым сыкъэтхагъ.

Заом ыпэкIэ Мамаев Iуашъ-хьэр, нэмыкIхэм зи зэрэтекIырэ щылагъэп, ау анахь чыплэ хэ-лэтыкIыгъэу (102-м) къалэу Сталинград икIокIыплэ цыпэ щытыгъ. Хэгъэгу ззошхом ижъо-тыплэм, мы чыи хэлэтыкIыгъэ-шхом ззээрэ лъэныкIуитIумкIэ мэхъанэшхо илагъ. Мы чыплэм дэжэ ззошхо дэдэхэр 1942-рэ ильэсым Юныгъом и 13-м ща-ублэгъагъэх ыкIи мэфыц нахь темылагъэу нэмыц техахIохэм Мамаев Iуашъхьэр аштагъ.

Ау, Юныгъом и 16-м, я 13-рэ гвардейскэ ыкIи я 112-рэ шхон-чэо дивизиехэм ядзэкIолIхэм лъэаплэр пым кыIэкIахы-жыгъ. А заохэр хьылъэ дэ-дагъэх. Юныгъом и 27-м пым

лэр (Сталинград) кыуухъумэу 1943-рэ ильэсым ищылэ мазэ ыкIэ нэс пый мэхъаджэм икы-лпыгъохэр зыкIэридзэхэу ма-фэм тIо, щэ, лыхъужыныгъи пытагъи зэрэхэлпыр кыгъэлъэ-гъуагъ. Iуашъхьэм ильэгэплэ-шыгуплэ мызэу, мытIоу — зэ зым, зэ — адрэм IэкIахъэ-щтыгъ.

Ау дивизием икомандир лы-бланэу, опытышхо зылэкIэлъ пол-ковникэу Н.Ф. Батюк (ыужым

ухъурэигъэх. Мамаев Iуашъ-хьэм зэкIэмкIи зэо машIохэр чэщ-мэфы 137-рэ щыкIуагъэх.

Ау агъэхъэщтыр агъахы, заохэр зауххэм, мамыр уахъ-тэр зэтеуцуагъ. Сталинград иухъумэкIогъэ нэгырэ мин 50-р зыщыфэхыгъэу, зышагъэ-тылпыгъэ чыплэм, Мамаев Iуашъхьэм 1967-рэ ильэсым, чъэпыогъум и 15-м, саугъэт-зэхэт Сталинград заом и лы-хъужхэм ацIэкIэ (скульпторхэу Е.В. Вучетич, нэмыкIхэри, ар-хитекторыр — Я.Б. Белополь-ский) монументэу «Родина-Мать» ыгупчэу метрэ 52-рэ ильэагъэу шагъэуцугъ. 2005-рэ ильэсым жъоныгъуакIэм мо-нументым пэмычыжъэу тхэ-лъэлупIэу Храм всех святых кышчызэлъахыгъ.

Зэо ужым Iуашъхьэм ыкIи ащ къэшлэкIыгъэу кыош хъадэ-

Мамаев Iуашъхьэм зэкIэмкIи зэо машIохэр чэщ-мэфы 137-рэ щыкIуагъэх.

кыохаплэ тхыпэм зыщыгъэпы-тагъ, чъэпыогъум ыгузэгъу лъэаплэр ыштагъ, темыр ыкIи кыблэ тхыпэхэу Iуашъхьэм илэхэр ары зыфатIохэрэр.

Ау кыокIыплэ тхыпэр я

генерал-майор хъугъэ) Сталин-град пым Iэкламыгъахъэу кы-заухъумэ уж, изэо гъогу Се-верский Донец кыынэсэу ыпэ-кIэ лыгъэкIотагъ ыкIи 1943-рэ ильэсым ибэдзэогъу фэхыгъэ.

Гьуклэхъан

Уахътэр кызытэмыуцоу, сьд фэдэ пэрыохъуи лэкиб ышызэ, ильагъо пытэу тетэу, зымыгъэ-псэфэу ыпэклэ лъэклэуатэ. Ащ изеклуаклэ жьажьэу ичылплэ икочыклэу кызыщыхъухэрэи шылэх, шы емлычым фэдэу ехыжыагъэу чъэу зылытэхэрэми уалуклэу мэхъу. Сьдэу щытми, уахътэр макло, малъэ, малъэ, щылэныгъэм илофыгъо пстэури ахэлэбэ, зэхьоклыныгъэхэр ахешыхъэх. Мары, зэплъэкыгъо тымифагъэм фэдэу, уахътэм ицэрэхъ кьечэрэзэ-кызы, ильэсибгъу хъугъэ гъэ-сэныгъэм ильэпкъ проектэу «Шлэныгъ» зыфилорэр щылэ-ныгъэм щыпхырыгъэкыгъэным ильагъо иапэрэ лъэбэкъухэр зидзыгъэм. Зэрагъэунэфыгъэмкэ, зэнэкъокъу шыклэм тетэу клэгъэ зэнэкъокъухэм шуагъэ кьатыгъ. Зэфэхьысыжъхэр ашыгъэх, анахъ клэагъэ-джэ дэгъухэр агъэнэфагъэх. Урысые Федерацием и Президент ишуафтынэу сомэ ми-

лэыклэхэри, сабий плуным фыщы-тыклэ-хэшлыклэу фырылэхэри зэте-фэщтыгъэх. Бэмэ ахэр щысэ афэ-хууштыгъэх, упчлэ-жыгъухэр кьафа-кыштыгъэх, бэми яшуагъэ якыгъ. Ахэм ялорэ яшлэ-рэ зэдиштэу, алэ зэклэдзагъэу, ягу-хэлъхэр гъэнэ-фагъэу ялофшлэн-хэр зэхашъщты-гъэх. Нымрэ тым-рэ зэрахэтхэу Шхъатлүмэмэ яунагъо нэбгыриб-гъу хууштыгъэ: Махъмуд, Аюб, Ибрахым, Барыч, Гьуклэхъан, Юныс, Рахъмэт. Аужыритлүмэ цыкылухэзэ яду-най ахъожыгъагъ. Непэ псаоу щылэр Гьуклэхъан закъу. Махъ-мудэ бухгалтерыгъ. Аюбэ ныб-

хэкыклэ бэклае еджэным пызы-щтыгъэ. Сэ ахэм сакъыхэфагъэп: шлэныгъэ зэзгъэгъотыным лъэ-шэу сыфаблэщтыгъ, клэпэгъаджэ сыхъу сшлэгъуагъ...

Хъупхъэм игухэлъ кьыдэхъу хабзэ, егугъоу зэреджагъэм пшъашъэр щыгушлукыжыгъ. Гурыт еджаплэр кыуухи, Крас-нодар дэт клэагъэ-джэ ин-ститутым физикэмрэ хысапым-рэклэ ифакультет члэхъагъ.

Институтыр кызыуэхым кьуа-джэу Лахъшыкыуае агъэклогъагъ, джы ар лэрышылым ычлэгъ хъугъэ. Ильэс еджэгъум икэ-ухым унагъо ехъэ, дзэм кьу-лыкъу щызыхъырэ офицер ныбжыкылу Афыпсыпэ щыщ Нэпсэу Асфар псэогуу фэхъу.

Зэшъхэгъусэхэр Венгрием агъаклох

Зэшъхэгъусэхэр зызэкыгъу-хэм бэдэдэ темышлагъэу Ас-фар дэт кьулыкъур кызыхы-нэу Венгрием агъакло. Хэгъэгу-м урыс еджаплэхэр итыгъэхэп, офицерхэм ясабийхэр урысыб-зэклэ еджэнхэу амал ялагъэп. Дзэ частым икомандир ишуа-гъэклэ еджаплэхэр кызызлэхы-х, зэклэ предметхэр урысыбзэклэ арагъэклэуштыгъэх.

Корр.: Венгрием шъузыклогъагъэр быр-сыр кызытэдджэ 1956-рэ ильэсыр ары. А бырсы-рыр шъори кыжъунэ-сыгъагъа?

Н.Гъ.: А хъугъэ-шлагъэхэм агузэгъу шъыпкъэ тыриубытэ-гъагъ. Щынэгъо дэд тызхэфэ-гъагъэр. Къэралыгъом хабзэу илэр тырадзын агу хэлъэу лашэклэ узэндэгъэхэу зэрэгъэ-лушыжыгъэ купхэр кылыгъа-гъэх. Хэгъэгу кьэлэ гупчэу Будапешт заом зэлыштэгъагъ. Тэ, офицер унагъохэр, чылплэ щынагъохэм танкхэмкэ такъы-рашыжыгъагъ. Апэрэ сипшъэ-шъэжыкы цыкылу Асыети кыт-хэтыгъ.

Автоматхэр кытатыгъагъэх зыкьэтыуэхъумэжыныу, ау лашэр зыгъэфедэшъун гори кыт-хэтыгъэп. Чылплэ щынэгъуагъ Асфари зэрыфэгъагъэр, зыкьэ-зылэтыгъэмэ ар аубытыгъагъ. Инасып кьыубыти, инэлосэ

венгр офицерыр лэпылэгъу кы-фэхъуи, кьатлупшыжыгъагъ. Тэ, офицерхэм яшъхэгъусэхэр, аэропортым тыкырашлэжы-гъагъ. Мыщи щырэхъат дэда-гъэп, цыфзещэ самолетхэр шылагъэхэп. «Хъадэгъум нэмык лэкыплэ зимылэ щылэп», ало. Хылыгъэзещэ самолетхэмкэ кьалэу Львов тыкырашыжы, Краснодар тыкырашлэжыгъагъ. Къэслотагъэхэр зыхъугъэхэр 1956-рэ ильэсым итыгъэгъэзэ маз ары...

Гьуклэхъан ядэжъ кызыэклогъым лоф ымышлэу бэрэ щы-сыгъэп, кьуаджэу Шынджыкы дэт еджаплэм кьуи, лоф щышлагъ. Бэ темышлэу Венгрием кыкыли тхылы кыфэклэуагъ икэрыкылу ащ кыжыныу. Дзэклоглэ шы-клэм тетэу зыгъэхъазыри Бу-дапешт кыжыгъэ. Бырсыр зы-дэмылыжъ кьэлэ рэхъатым етлани ильэситло лоф щышлагъ.

Дзэм кьулыкъур щызыхъырэ офицерхэр бэрэ зы чылплэ цагъэсыхэрэп, япсэуплэхэр охътэ-уахътэу зэблахъунхэ фаеу мэхъух: ашъхъэ фитыхэп, ып-шъэклэ щылэ пащэхэм яунашъо тетэу мээкылох.

Кошчырыпсэу щылаклэм клэух фэхъу

1958-рэ ильэсым зэшъхэгъу-сэхэр Венгрием кьекыжыкы, кьулыкъур лэыгъэклогъэнэу Нэпсэу Асфарэ Волгоград агъакло, иунагъуи ащ зыдещэ-гъагъ. Волгоград хэкум ит кьа-лэу Фролов дэт еджаплэм Гьуклэхъан шылажъэу еублэ. Гьуклэхъан игушуагъо гъунэ илагъэп: кошчырыпсэу щылаклэм гъунэ фэхъугъ, бырсырхэм, хъугъэ-шлэгъэ щынагъохэм ахэ-тыжыгъэхэп, иунагъо гупсэ-фэу, шлу ыльэгъурэ сэнэ-хъатымкэ мэлэжъэ, а зэпстэ-умэ аклэгъушлу, насыпышлэ дэдэу зельитэжыкы. Ишъхэгъусэ Ас-фар илофхэри зэрэхъужыгъэ-хэм рыраз: зэо бырсырхэм псаоу кьахэкыжыкы, ишъхэгъу-сы, ипшъэшъэ цыкылуи игъу-сэх, ихэгъэгу кьулыкъур щы-лэегъэклогъатэ, извание нахъ ин ашыгъ, частым икомандир игуадз. Джа уахътэм унагъом ятлонэрэ пшъэшъэжыкыу Римэ кыхъухъагъ.

Гьуклэхъан илофхэр дэгъоу зэпэфэх, Приволжскэ мэшлэу

фашы — 1971-рэ ильэсым «Народнэ гъэсэныгъэм иотлич-ник» зыфилорэцлэр кыфагъэ-шъошагъ. Гьуклэхъан ишъхэгъу-сэ Асфари щысэ тырахэу кьулыкъур ыхыгъ, щытхъу тхы-лыбэ, шлуафтынхэр кыра-тыгъэх. Ильэс 25-рэ дзэ кьу-лыкъум хэтыгъ, джы тлэклэу шла-гъэу пенсионер.

Унэжъым фэдэ щылэп

1973-рэ ильэсым Асфаррэ Гьуклэхъанрэ яунагъо Хъащтыку кьэклогъыгъ. Гьуклэхъан янэ-ятэхэм яунэ члэтысхъэжыгъэх, нэужым чырбыщ унэшхо зэ-тегъэпсыхъагъэ ашыгъ. Ябло-новскэ гурыт еджаплэу N 5-м зы ильэсэ Гьуклэхъан щыригъэ-джагъэх, нэужым Псэйтку гу-рыт еджаплэу N 8-м кьэклогъыгъ, джы кызынэсыгъэми фи-зикэмкэ щырегъаджэх. 1982-рэ ильэсым «СССР-м гъэсэныгъэм-кэ иотличник» зыфилорэ щытхъу-цлэр кыфауыгъ. Медалэу «За доблестный труд» зыфилорэри, щытхъу тхылы пчыагъи кыфа-гъэшъошагъэх. Ильэс заулэклэ узэклэбэжыкыме медалэу «Ады-гейм ищытхъуэхъ» зыфилорэр кыратыгъ. Адрэ предметхэм афэдэу физикэр зэмыхъоклырэ шлэныгъэу алытэ. Лофыр арэу щытми, ащ иегъэджэн гъэпсы-кэ шыкыкэ-амалэу илэхэм клэхэр кьахэфэх. Ащ тетэу гъэпсыгъэ дунаир: щылэныгъэр ыпэклэ лъэклэуатэ — зэхьоклыныгъэхэр кызыдехъых. А зэпстэур кы-дельытэ клэагъэ-джэ, гуп-шысэ куухэр темэ лэпчэ хиль-хъэхэзэ, урокхэм зафегъэхъа-зыры, уахътэу тызхэтым диш-тэу ахэр етых. Егупшысэх еджаклохэр, ежъ-ежыкырэу шлэ-ныгъэ зэрагъэгъоты, зэфэхъы-сыжъхэр ашых. Нарылэгъу лэпылэгъухэм янахыбэр ежъ еджаклохэм агъэхъазыры. Лоф-шлэныбэ шэклог физикэм ика-бинет: еджакломэ атхыгъэ ре-фератхэр, докладхэр, лоф-шлагъэу ялэхэр члэтых.

Асфаррэ Гьуклэхъанрэ пшъэ-шъытлэу аплугъ. Асыет дышъэ медалькэ кьалэу Фролов дэт еджаплэр, Краснодар имедин-ститут, ординатурэр, аспиран-турэр кыуухыгъэх, медицинэ шлэныгъэхэмкэ кандидат, Пшы-зэ медакадемием лоф щешлэ. Римэ Пшызэ политехниту-тыр кыуухыгъ, кьэралыгъо кьулыкъушлэным пылэ.

Зэоуж ильэсхэр кыныгъэх, зэщыкыгъэ пстэури зыпкъ игъэуцожыгъэнхэм цыфхэр фэлажъэщтыгъэх. Афыпсыпэрэ Хъащтыкурэ азыфагу километритф иль, етлани гурыт еджаплэр кьоджэ гъунэ шъыпкъэм щылагъ. Арышъ, мафэ кьэси километрэ 14 фэдиз зэпытчын фаеу хууштыгъэ.

нишъэ зырыз афагъэшъошагъ. Анахъ дэгъоу кыхагъэщыгъэмэ ащыщ Псэйтку гурыт еджаплэм физикэмкэ икэлаегъаджэу Нэпсэу Гьуклэхъан Исмахы-лэ ыпхъур.

Гьогъушхо кьын Гьуклэхъанэ кыкылугъэр, псэуплэ зэфэшъ-хъафхэм исэнэхъаткэ ащылэ-жыагъ, сэнэушъыгъэу хэлъыр, шыкыкэ-лофзехъаклэу ышлэрэр, лофшлэным гуетыныгъэ зэрэфы-рилэр, исэнэхъат шлу дэдэ зэрилэгъурэр кьащигъэлъэ-гъуагъ. Мы мафэхэм клэагъэ-джэм ыныбжъ ильэс 85-рэ хъугъэ, апэрэ мафэхэу лофшлэ-ныр зыригъэжыгъагъэм фэдэу, ныбжыкыкыкы ауж кымынуу, егъэджэн-плуныгъэ лофшлэным шыкыкыкы кыхахъэхэрэр ыгъэ-федэхэзэ, гуетыныгъэшхо хэл-лэу ипшъэрылэ зэшлуехы. Тэ-хъутэмкыкые районом ыкы Псэй-тыку гурыт еджаплэу N 8-м ялофышлэхэм Нэпсэу Гьуклэхъан ыныбжъ ильэс 85-рэ зэрэхъу-гъэр игъэклогъыгъэу хагъэунэ-фыкылыгъ.

Бын зыплурэр бын ыуас

Шапсыгъэ кьоджэ цыкылу Хъащтыку дэсыгъэ нахыжъ-хэм бэрэ нахыкыкыкы кьафа-луатэщтыгъэ, щысэу кьафагъэ-лэагъоштыгъэх ыкы дахэклэ, шлуклэ ацлэхэр кьаралоштыгъэх зэшъхэгъусэхэу Шхъатлүмэ Исмахылэрэ Нашхорэ. Нэб-гыритлүми еджэклэ-тхаклэ ашлэ-щтыгъэп, ау ташъхъагъ ит Тхэ-шхом ынэшлу кьащифи, акъы-лышхохэр кьаритыгъэу щытыгъ. Сабый плуным ыльэныкыкыкы ахэм ящылэныгъэ кыхэхыгъэ-хэу тхыгъэ зэгъэклогъэхэр шы-лагъэхэмэ тхылы цыкылу зэгъэ-фагъэу хъуныгъи. Яшэнхэри, язеклоглэ-шыкыкыкы, ядунэе-п-

жыкыкы заом хэклодагъ, Иб-рахымэ (нахыбэр Цыкылужыкы-кэ еджэщтыгъэ) кьухъэм ика-питаныгъ, Барыч заом хэлэ-жыагъ, клэагъэ-джэагъ, Гьуклэ-хъани а сэнэхъатым фэшъып-кьэу кызыхыкыкы ильэс 60 фэдиз хъугъэ.

Хъупхъэм игухэлъ кьыдэхъу

1930-рэ ильэсым шапсыгъэ кьоджэ цыкылу Хъащтыку Гьуклэхъанэ кызыщыхъугъ. Классиплэ чылплэ ублэплэ еджаплэр кы-зеухым, Афыпсыпэ гурыт еджа-плэм еджэныр щылыгъэклогъагъ. Анахъ предмет кынкхэу алгеб-рэр, геометриер, физикэр икэ-сагъэх.

Корр.: Гьуклэхъан, нэмык псэуплэ уклэзэ уеджэныр псынклагъоп. Шъо, Хъащтыку икы-щтыгъэ еджаклохэмкэ, анахъ кыныгъэр сыда?

Н.Гъ.: Псэуплэхэр зэрипххэу мыжъо гъогухэр ышынхэу хэ-гъэгум кьуацлэ а лъэхъаным илагъэп. Зэоуж ильэсхэр кы-ныгъэх, зэщыкыгъэ пстэури зыпкъ игъэуцожыгъэнхэм цыф-хэр фэлажъэщтыгъэх. Афып-сыпэрэ Хъащтыкурэ азыфагу километритф иль, етлани гу-рыт еджаплэр кьоджэ гъунэ шъыпкъэм щылагъ. Арышъ, мафэ кьэси километрэ 14 фэдиз зэпытчын фаеу хууштыгъэ.

Корр.: Агухэр клэдыхэу еджэныр члэзыдыжы-гъэхэр кышъухэкы-гъагъэх?

Н.Гъ.: Амал зэрамылэм кы-

ХЪУШТ Цэбан.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2015-рэ илъэсым общественнэ Ioфшлэнхэр зэхэцэгъэнхэм ехьылагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ 1997-рэ илъэсым бэдзеогъум и 14-м ыштэгъэ унашъоу N 875-р зытетэу «Общественнэ Ioфшлэнхэр зэрэзэхашэрэм ехьылэгъэ Положеньер ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

- Гъэнэфэгъэнхэу:
  - 2015-рэ илъэсым общественнэ Ioфшлэнэу зэхашэцхэр гуадзэу N 1-м диштэу;
  - 2015-рэ илъэсым общественнэ Ioфшлэн лъэпкъэу зэхашэцхэр гуадзэу N 2-м диштэу.
- Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм Ioфшлэн къафэзыгъотыр къэралыгъо къулыкъум и Гъэорышланлэ:
  - Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм Ioфшлэн къафэзыгъотыр къулыкъум икьэралыгъо

- учреждениехэм общественнэ Ioфшлэнхэм язэхэцэнклэ зээгъыныгъэхэр организациехэм зэрадашырэм лъыплэнэу;
- Ioфшланлэхэм алумышхэу общественнэ Ioфшлэнхэм ахэлажэхэрэм ахъцэ Iэпылэгъу зэраратырэм ыналэ тыригъэтынэу;
  - общественнэ Ioфшлэнхэр зэрэзэхашэрэ шыклэмклэ, шапхэу щылэхэмклэ игъом Ioфшлэн зимылэхэм макъэ аригъэлунэу;
  - Ioфшлэнымклэ рынкэм изытет, Ioфшлэн зимылэ пчъагъэр мазэ къэс зэригъэшлэнэу, общественнэ Ioфшлэнхэм ахэлажэнэу фаехэр кыыхигъэщынхэу, общественнэ Ioфшлэнхэр зыщызэхашэрэ организациехэм а Ioфшлэнхэм апае мылкъу кыхагъэклын альэклыштмэ зэригъэшлэнэу, общественнэ Ioфшлэнхэр организациехэм ащы-

- зэхэцэнхэмклэ амалэу щылэхэм яхьылэгъэ къэбархэр кыуугоинхэу.
- Чыплэ зыгъэорышлэжынымклэ къулыкъухэм, организациехэм общественнэ Ioфшлэнхэм мылкъу къафыхэгъэ-кыгъэным кыыхэлэжъэнхэу игъо афэлъэгъугъэнэу.
  - Мы унашъор зэрагъэцаклэрэм Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм Ioфшлэн къафэзыгъотыр къэралыгъо къулыкъум и Гъэорышланлэ гъунэ лъифынэу.
  - Официальнэу кызыхаутыр мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачлэ илэ мэхъу.
- Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат** кь. Мыекъуапэ, щылэ мазэм и 22-рэ, 2015-рэ илъэс N 6

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 22-м ышыгъэ унашъоу N 6-р зытетым игуадзэу N 1-р

2015-рэ илъэсым общественнэ Ioфшлэнэу зэхашэцхэр

Административнэ-чылплэ единицэхэр	Общественнэ Ioфшлэнхэм нэгьырэ пчъагъэу ахэлэжъэщыр
Мыекъуапэклэ республикэ къэлэ коир	314
Адыгэкъалэклэ республикэ къэлэ коир	104
Джэджэ районыр	147
Кошхъэблэ районыр	104
Красногвардейскэ районыр	113
Мыекъопэ районыр	203
Тэхьутэмыкьое районыр	104
Теуцожь районыр	111
Шэуджэн районыр	100
Пстэумкли	1300

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэкIэжъынышхо яшылIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Ioфшлэнхэр зыгъэцэкIэрэ мыкоммерческэ организацием ипашэ зэрагъэнэфэрэ Шыклэм ехьылагъ

Урысые Федерацием псэуплэхэмклэ и Кодекс ия 178-рэ статья ия 4.1-рэ Iахь, Адыгэ Республикэм и Законэу 2013-рэ илъэсым шышъхьэлум и 1-м аштагъэу N 225-р зытетэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылплэхэу зэдагъэфедэхэрэм игъом гъэцэкIэжъынышхо яшылIэгъэнымклэ Ioфыгъо заулэмэ яхьылагъ» зыфиорэм ия 2-рэ статья ия 6-рэ

пункт адиштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

- Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэкIэжъынышхо яшылIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Ioфшлэнхэр зыгъэцэкIэрэ мыкоммерческэ организацием ипашэ зэрагъэнэфэрэ Шыклэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

- Официальнэу кызыхаутыр мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат кь. Мыекъуапэ, щылэ мазэм и 30, 2015-рэ илъэс N 12

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 30-м ышыгъэ унашъоу N 12-р зытетым игуадз

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэкIэжъынышхо яшылIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Ioфшлэнхэр зыгъэцэкIэрэ мыкоммерческэ организацием ипашэ зэрагъэнэфэрэ Шыклэм ехьылагъ

- Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэкIэжъынышхо яшылIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Ioфшлэнхэр зыгъэцэкIэрэ мыкоммерческэ организацием (ыужклэ регион операторыр тIозэ дгъэклошт) ипашэ зэнэкьокъуклэ кыизэрэхыхырэ шыклэр мыщ цыгъэнэфэгъ.
- Регион операторым ипашэ Адыгэ Республикэм псэолъэшлынымклэ, транспортымклэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хьызмэтымклэ и Министерствэ (ыужклэ Министрествэр тIозэ дгъэклошт) зэхыцэрэ зэнэкьокъум иклэуухэмклэ IэнатIэм Iуагъахъэ.
- Регион операторым ипашэ IэнатIэ Iухъэ зышлоигъом:
  - Урысые Федерацием игражданствэ иIэн;
  - регион операторым иIoфшлэн диштэрэ апшъэрэ гъэсэныгъэ иIэн;
  - илъэсищым нахь мымаклэу пашэу лэжъагъэу щытын фае.
- Зэнэкьокъур зэхэцэнклэ мэфэ 30 нахь маклэ къэмынэжъыгъэу Министерствэм:
  - зэнэкьокъум фэгъэзэгъэщт комиссиер зэхещэ ыкли ащ Ioф зэришлэщт шыклэр егъэнафэ;
  - тестированием пае упчIэхэр ыкли ар зэрэзэхэцэгъэщт шыклэр егъэнафэ;
  - зэнэкьокъур зэрэзэхашэрэм ехьылэгъэ мэ-къэгъэлур республикэм икьэбарлгыгъэлэс амалхэм къахыгеуты ыкли иофициальнэ сайт регъахъэ.
- Зэнэкьокъур зэрэзэхашэрэм ехьылэгъэ мэ-къэгъэлум итынхэ фае:
  - IэнатIэу зыIуагъэхьащтыр зыфэдэр;
  - регион операторым ипашэ ипшъэрылхэр;
  - регион операторым ипашэ IэнатIэ Iухъэ зышлоигъомклэ шапхэу щылэхэр;
  - зэнэкьокъум зэрэхэлэжъэщтхэ заявкэу Министрествэм ыухэсыгъэр;
  - заявкэм кIыгун фэе документхэр;

- заявкэхэр аштэу заублэрэ ыкли заухырэ мафэр, уахътэр;
- зэнэкьокъур зызэхашэрэ мафэр, уахътэр, чылплэр;
- зэнэкьокъум ащатекIуагъэр зэрагъэнэфэрэ шыклэр.
- Зэнэкьокъум хэлажъэ зышлоигъом мэкъэгъэлум цыгъэнэфэгъэ пIалъэм заявкэмрэ мыщ фэдэ документхэмрэ Министерствэм кырихыылэнхэ фае:
  - паспортым икопие;
  - трудовай книжкэм икопие;
  - гъэсэныгъэу ыкли (е) IэпIэлэсэныгъэу илэр къэзыушыхьатырэ документым икопие.
- Мы Шыклэм ия 6-рэ пункт зигугъу кышылэрэ документхэм якопиехэм ягъусэу оригиналхэри кырахыылэнхэ фае. Министерствэм испециалист ахэр зызэригъэпшэхэ нэуж оригиналхэр къаретыжыых.
- Зарахыылэрэ мафэм заявкэмрэ ащ кIыгъу документхэмрэ Министерствэм щатхых.
- Зэнэкьокъур зэрэзэхашэрэм ехьылэгъэ мэкъэгъэлум зигугъу кышашылэрэ пIалъэр икIыгъэу е мы Шыклэм ия 6-рэ пункт цыгъэнэфэгъэ документхэр имыгъусэхэу къалэкIэхьэрэ заявкэхэм ахаплэхэрэп.
- Заявкэхэм яштэн заухырэ нэуж мэфитфым кыкIоцI Министрествэм:
  - мы Шыклэм ия 3-рэ пункт цыгъэнэфэгъэ шапхэхэм заявкэр адештэмэ еуплъэкIу;
  - заявкэр зэраIыхыремклэ е зэрэшигъэзыерэмклэ унашъо ештэ;
  - заявкэр зэриштагъэмклэ е зэрэшигъэзыерэмклэ тхыгъэу макъэ арегъэлужьы;
  - документхэр зыкIыгъу заявкэр комиссием Iэкле-гъахъэ.
- Заявкэр аламышынымклэ лъапсэ мэхъу IэнатIэм Iухъэ зышлоигъор мы Шыклэм ия 3-рэ пункт кышцIэдэлытагъэхэм зэрадимыштэрэр.

- Заявкэр зэраIамыхыгъэм ехьылэгъэ унашъом-клэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм кызэрэщцIэдэлытэгъэ шыклэм тетэу тхьаусыхэнхэ альэкIышт.
- Зэнэкьокъур зызэхашэрэ нэуж мэфищым кыкIоцI комиссием зэнэкьокъум иклэуухэм уасэ афешы ыкли ащ щытекIуагъэр егъэнафэ.
- Зэнэкьокъум щытекIуагъэклэ альытэрэр тестым иупчIэ анахьыбэмэ тэрэзэу джэуап къязытыжыгъэр ары. УпчIэхэм азыныкьо нахьыбэмэ джэуап тэрэз ащ къаритыжыын фае.
- Тестым ит упчIэхэм джэуап тэрэзэу къаратыжыгъэр зэтефэ зыхьуклэ, зэнэкьокъум щытекIуагъэклэ альытэрэр нахь пасэу заявкэ къэзытыгъэр ары.
- Зэнэкьокъум иклэуухэм афэгъэхьыгъэу протокол зэхэгъэуцо, комиссием хэтхэр ащ кIэтхэжыых ыкли зэнэкьокъум иклэуухэр зыщызэфахысыжыырэ мафэм Министерствэм ар Iэклагъахъэ.
- Зэнэкьокъум хэлажъэхэрэм альэкьуацIэ, ацIэ, ятацIэ, зыщыпсэхэрэ чылплэм, балл пчъагъэу ахэм къахыгъэм ыкли зэнэкьокъум щытекIуагъэм яхьылэгъэ къэбархэр протоколым итынхэ фае.
- Министрествэм протоколыр кызылэкIэхьэрэ нэуж мэфитфым кыкIоцI:
  - зэнэкьокъум хэлэжъагъэхэм ащ иклэуухэм афэгъэхьыгъэу тхыгъэу макъэ арегъэлужьы;
  - зэнэкьокъум иклэуухэм яхьылэгъэ къэбархэр Министерствэм иофициальнэ сайт регъахъэ;
  - зэнэкьокъум щытекIуагъэр регион операторым ипашэу зэрагъэнафэрэм ехьылэгъэ унашъор ештэ ыкли ащ Ioфшлэн зээгъыныгъэ дешы.
- Мы Шыклэм кIуачIэ имылэзэ зэнэкьокъу хэмьтэу регион операторым ипашэу агъэнэфагъэм иполномочиехэм пIалъэу ялэр илъэситф. Зигугъу къэтшыгъэ пIалъэр зыкIыклэ регион операторым ипашэ фитыныгъэ иI зэнэкьокъум хэлэжъэнэу.

СПОРТЫМРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Олимпиадэ джэгунхэр Шъачэ кызышыцэуахыгъэхэр ильэс зэрэху-гъэм фэгъэхыгъэ зэ-хахъэхэр Урысыем шэ-клох. Тарихъым хэмы-клоклэшт нэклубгъохэм гуклэ закыфагъэзэ-жыызэ зэгъэшэнхэр ашых, пшъэрылыккэ-хэр зыфашыжых.

Я медальхэм ахагъэхъонэу афэтэлэ

Адыгэ Республикэм испортсмен ыкIи итренер анахь дэгъухэу 2014-рэ ильэсым кыыхахыгъэхэм Мыекъуапэ шафэгъушъагъэх. Къэлэ парк дэхъапIэм зэхъхъу шыкIуагъэм ордэхэр шыжыныгыгъэх, ныбжыкIэхэр шыуджыгъэх. Мыекъуапэ икIэлэ-цыкIу-ныбжыкIэ ансамблэу «Радугэм» хэтхэм Олимпиадэ джэгунхэм яхыплэгъэ къашъохэр къашыгъэх. Фыжъу фэпагъэхэу Мыекъуапэ, зэкъошныгъэм афэгъэхыгъэ ордэхэр къауагъэх. «Радугэм» ихудожественнэ пашэу Елена Щербак, зэхъхъэр зезышэгъэ Мэкълэ Руслан, нэмыкIхэм кызыралуагъэу, спортымрэ искусствэмрэ зэпэлагъэх — цыфым иплун фэлажъэх.

Шытхъур зыфалуагъэхэр

Тиреспубликэ физкультурэмрэ спортымрэкIэ и Комитет итхъаматэу, дунаим самбэмкIэ гьогъу 11 ичемпионэу Хъасанэкъо Мурат Олимпиадэ джэгунхэр Шъа-

чэ зэрэщызэхашагъэхэм имэхъанэ кызыремылыхырэр, Адыгеим испортсменхэмрэ тренерхэмрэ зэнэкъокъухэм гъэхъагъэ зэрэащышъырэр зэхъхъэм кышылуагъ. Анахь дэгъухэу кыыхахыгъэхэм шытхъу тхылхэмрэ ахъцэ шы-хъафтынхэмрэ аритыжыгъэх.

Спорт щэрыонымкIэ Алифиренко Александр, Пономаренко Валерий, Серебрянская Ирина, дзюдомкIэ Ордэн Андзаур, Беданэкъо Заур, Дэхъу Азэмат, Хъакурынэ Хъазрэт, Мэлыщэ Ахьмэд, ШъэоцIыкIу Рустамэ, самбэмкIэ Хъасанэкъо Заур, кикбоксингымкIэ Борсэ Астемир, Хэжъ Шами-лэ, кушъхъэфэчъэ спортымкIэ Евтушенко Александр, СтIашъу Мамыр, Куликовский Александр, тхэквондомкIэ Даур Къадырбэч, боксымкIэ Ионов Игорь, атлети-кэ онтэгъумкIэ Ермилов Игорь, атлети-кэ псынкIэмкIэ Ермолина Еленэ, нэмыкI спортсменхэм ацIэхэр кыралуагъэх.

Кыыхагъэщыгъэ тренерхэр: Алыбэрд Сергей, Алифиренко Сергей, Аравин Вадим, Беда-

нэкъо Байзэт, Беданэкъо Рэмэзан, Бородавкин Владимир, Гуляйченко Георгий, Сихъу Казбек, Суханов Сергей, Хъот Юныс.

ЕплъыкIэхэр

Гушылэгъу тызыфэхъу-гъэхэ тренерхэу Сергей Алифиренкэм, Алыбэрд Сергей, Хъот Юныс, Георгий Гуляйченкэм, Сергей Сухановым, Владимир Овчинниковым кызыралуагъэу, зэхъхъэр зэрэзэхашагъэм мэхъэнэ ин ратI. Спортсменхэр, тренерхэр зэ-луклагъэх, якъэбархэр кызырфа-лотагъэх. Анатолий Лелюк, Мэ-

жыкIэхэм бэмышIэу медальхэр Къыблэм изэнэкъокъу кыща-хыгъэх.

Баскетбол командэу «Динамо-МГТУ-м» иешлакIохэу Николай Ереминыр, Илья Хмарэ, Джа-стин Лундако, фэшъафхэри зэхъхъэм шытлэгъу-гъэх. Тренер шъхъалэу Андрей Синельниковым зэрэхигъэунэфыкIыгъэу, Адыгеим ибаскетбол командэ финалым хэфэным фэбанэ, ешлакIохэм рес-публикэм ишытхъу спортышхом щалэты.

Зэхъхъэм къэгъэлъэгъон спорт зэнэкъокъухэр шызэхашагъэх.

хъош Аслъан, Дэхъужь Сэфэр-бий, Виктор Босенкэм, нэмыкIхэу спорт еджаплэхэм япачэхэр зэхъащакIохэм афэразэх.

Беданэкъо Заур дзюдомкIи, самбэмкIи мэбанэ. Илахыплхэр зэлукIэгъум зэрэхэлажъэхэрэр лъэшэу игуап, зэготхэу нэпэепль сурэтхэр атырахыгъэх. Ныбджэгъухэри Заур кыфэгъушъагъэх.

Чэмбэхъу Анзор тренер-кIэлэгъаджэу Джамбэчые Iоф щешIэ, кIэлэеджакIохэр игъусэх. Чылэм дэс кIалэхэр спортым пышэгъэнхэм А. Чэмбэхъур пыль. Атлети-кэ онтэгъумкIэ ыгъэсэрэ ныб-

Физкультурэм пылхэм япчъагъэ зэрэхэлажъэхэу, цыфхэм япса-уныгъэ зэрагъэпытэщтым, нэмыкIхэм зэлукIэгъухэр афэгъэхыгъа-гъэх.

Шъачэ цыклогъэ Олимпиадэ джэгунхэм якультурнэ Iофыгъо-хэм Адыгеир чанэу зэрэхэлэжъа-гъэр шлукIэ агу къагъэкIыжыгъэ. Тиспортсменхэм ямедальхэм аха-гъэхъонэу, нахыбэрэ тагъэгъу-шлонэу афэтэлэ.

Сурэтхэм арытхэр: **тренер анахь дэгъухэр, спортсмен анахь дэгъухэр, «Радугэр» мэуджы.**

КIЭЛЭЩЫКIУ ГАНДБОЛЫР

«Адыгеир» финалым хэхъагъ

2000-рэ ильэсым къэхъу-гъэ пшъашъэхэр зыхэт гандбол командэхэр Мыекъуапэ шызнэкъокъу-гъэх. Урысыем икIлэх зэлукIэгъухэм ахэлэжъэштхэр нафэ хъу-гъэх.

Тиреспубликэ икомандэу «Адыгеим» купэу зыхэтэм ящэ-нэрэ чыплэр кышыдыдихи, фи-налым хэфагъ. Тольятти шыщ пшъашъэхэм апэрэ чыплэр ахыгъ, «Краснодар-2-р» ятлонэрэ хъу-гъэ.

— Командэ 12 финалым хэ-хъагъэр, — къелуатэ «Адыгеим»

итренерэу Евгений Поповым. — Гъэтхалэм и 25-м финалыр аублэшт. Ешлэгъухэр зыщыкIошт къалэр зэхъащакIохэм кыыхахы-гъэгъоп.

Джэнчэтэ Султан ыцIэ зыхы-рэ спорт еджаплэм шагъэсэрэ пшъашъэхэр медальхэм афэбэ-нэщтых.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Ешлэгъухэр

Мэзаем и 4-м зэрешIагъэхэр зэтэгъапшэх
«Лада» — «Университет» — 43:30, «Звезда» — «Луч»
— 34:18; «Астраханочка» — «Ростов-Дон» — 27:25,
«Адыиф» — «Кубань» — 23:33.

Чыплэхэр

1. «Ростов-Дон» — 27
2. «Лада» — 26
3. «Астраханочка» — 26
4. «Динамо» — 23
5. «Звезда» — 22

6. «Кубань» — 12
7. «Луч» — 9
8. «Университет» — 6
9. «Ставрополье» — 3
10. «Адыиф» — 2.

Гъэтхалэм и 3-м «Адыифыр» «Звездам» Мыекъуапэ шылу-кIэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдызэ-гъэкIырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэп-къэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыж зы-хыыр секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадио-къэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 272

Хэутыным узшыкIэтхэнэу шыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъхъалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкъо Саид

Редактор шъхъалэм игуадзэр — пшъэдэкIыж зыхыыр секретары Хъурмэ Хъусен